Dokument ten służy wyłącznie do celów dokumentacyjnych i instytucje nie ponoszą żadnej odpowiedzialności za jego zawartość

►B

DYREKTYWA RADY 92/51/EWG

z dnia 18 czerwca 1992 r.

w sprawie drugiego ogólnego systemu uznawania kształcenia i szkolenia zawodowego, uzupełniająca dyrektywę 89/48/EWG

(Dz.U. L 209 z 24.7.1992, str. 25)

zmieniona przez:

		Dziennik Urzędowy		
		nr	strona	data
►M1	Dyrektywa Komisji (94/38/WE) z dnia 26 lipca 1994 r.	L 217	8	23.8.1994
►M2	Dyrektywa Komisji 95/43/WE z dnia 20 lipca 1995 r.	L 184	21	3.8.1995
►M3	Dyrektywa Komisji 97/38/WE z dnia 20 czerwca 1997 r.	L 184	31	12.7.1997
►M4	Dyrektywa Komisji 2000/5/WE z dnia 25 lutego 2000 r.	L 54	42	26.2.2000
►M5	Dyrektywa 2001/19/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 maja 2001 r.	L 206	1	31.7.2001
►M6	Rozporządzenie (WE) nr 1882/2003Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 września 2003 r.	L 284	1	31.10.2003
►M7	Decyzja Komisji 2004/108/WE, z dnia 28 stycznia 2004 r.	L 32	15	5.2.2004
►M8	Dyrektywa Rady 2006/100/WE z dnia 20 listopada 2006 r.	L 363	141	20.12.2006

zmieniona przez:

►A1	Akt Przystąpienia Austrii, Szwecji i Finlandii	C 241	21	29.8.1994
►A2	Akt dotyczący warunków przystąpienia Republiki Czeskiej, Republiki Estońskiej, Republiki Cypryjskiej, Republiki Łotewskiej, Republiki Litewskiej, Republiki Węgierskiej, Republiki Malty, Rzeczypospolitej Polskiej, Republiki Słowenii i Republiki Słowackiej oraz dostosowań w Traktatach stanowiących podstawę Unii Europejskiej	L 236	33	23.9.2003

▼B

DYREKTYWA RADY 92/51/EWG

z dnia 18 czerwca 1992 r.

w sprawie drugiego ogólnego systemu uznawania kształcenia i szkolenia zawodowego, uzupełniająca dyrektywę 89/48/EWG

RADA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH,

uwzględniając Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Gospodarczą, w szczególności jego art. 49, 57 ust. 1 i art. 66,

uwzględniając wniosek Komisji ([1]),

we współpracy z Parlamentem Europejskim ([2]),

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ([3]),

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Zgodnie z art. 8a Traktatu rynek wewnętrzny obejmuje obszar pozbawiony wewnętrznych granic i zgodnie z art. 3 lit. c) Traktatu jednym z celów Wspólnoty jest zniesienie przeszkód w swobodnym przepływie osób i świadczeniu usług pomiędzy Państwami Członkowskimi; dla obywateli Państw Członkowskich oznacza to w szczególności możliwość wykonywania zawodu, na własny rachunek lub jako pracownik najemny, w Państwie Członkowskim innym od tego, w którym zdobyli kwalifikacje zawodowe.

(2) W przypadku tych zawodów, dla których wykonywania Wspólnota nie ustaliła wymaganego minimalnego poziomu kwalifikacji, Państwa Członkowskie zachowują możliwość ustalenia takiego poziomu w celu zagwarantowania odpowiedniej jakości usług świadczonych na ich terytorium; nie mogą one, bez naruszania zobowiązań wynikających z art. 5, 48, 52 i 59 Traktatu, wymagać od obywatela Państwa Członkowskiego uzyskania tych kwalifikacji, które zazwyczaj są określane tylko poprzez odniesienie się do dyplomów wydawanych w ich własnym systemie szkolnictwa lub kształcenia, w przypadku gdy ten obywatel uzyskał całość lub część niniejszych kwalifikacji w innym Państwie Członkowskim; w rezultacie każde przyjmujące Państwo Członkowskie, w którym dany zawód podlega regulacjom, ma obowiązek wziąć pod uwagę kwalifikacje uzyskane w innym Państwie Członkowskim oraz ocenić, czy kwalifikacje te odpowiadają kwalifikacjom przez nie wymaganym.

(3) Dyrektywa Rady 89/48/EWG z dnia 21 grudnia 1988 r. w sprawie ogólnego systemu uznawania dyplomów szkół wyższych, przyznawanych po ukończeniu kształcenia i szkolenia zawodowego trwających co najmniej trzy lata ([4]) ułatwia wypełnianie takich zobowiązań, jakkolwiek dotyczy ona tylko szkolnictwa wyższego.

(4) W celu ułatwienia wykonywania tych wszystkich działalności zawodowych, które na terenie przyjmującego Państwa Członkowskiego uzależnione są od osiągnięcia określonego poziomu kształcenia i szkolenia, jako uzupełnienie pierwszego systemu powinien zostać wprowadzony drugi system ogólny.

([1]) Dz.U. C 263 z 16.10.1989, str. 1 oraz Dz.U. C 217 z 1.9.1990, str. 4.
([2]) Dz.U. C 149 z 18.6.1990, str. 149 oraz Dz.U. C 150 z 15.6.1992.
([3]) Dz.U. C 75 z 26.3.1990, str. 11.
([4]) Dz.U. L 19 z 24.1.1989, str. 16.

▼B

(5) Uzupełniający system ogólny musi być oparty na tych samych zasadach i musi przewidywać odpowiednio te same reguły, które zawiera pierwotny system ogólny.

(6) Niniejszej dyrektywy nie stosuje się do tych zawodów regulowanych, które objęte są dyrektywami szczegółowymi zasadniczo dotyczącymi wzajemnego uznawania kursów kształcenia zakończonych przed rozpoczęciem życia zawodowego.

(7) Nie stosuje się jej również do tych działalności objętych dyrektywami szczegółowymi dotyczącymi przede wszystkim uznawania umiejętności technicznych na podstawie doświadczenia zawodowego zdobytego w innym Państwie Członkowskim; niektóre z tych dyrektyw odnoszą się jedynie do działalności zawodowej na własny rachunek; celem zagwarantowania, że wykonywanie tych działalności zawodowych przez pracownika najemnego nie jest objęte niniejszą dyrektywą, a co za tym idzie wykonywanie tej samej działalności podlegałoby różnym prawnym ustaleniom dotyczącym uznawania w zależności od tego, czy czynność zawodowa wykonywana jest na własny rachunek, czy w charakterze pracownika najemnego, dyrektywami tymi powinny być objęte osoby wykonujące działalność zawodową jako pracownik najemny.

(8) Uzupełniający system ogólny nie narusza postanowień art. 48 ust. 4 oraz art. 55 Traktatu.

(9) System uzupełniający musi objąć poziomy kształcenia i szkolenia, które nie zostały objęte pierwotnym systemem ogólnym, to znaczy takie, które odpowiadają innemu kształceniu i szkoleniom powyżej poziomu szkoły średniej oraz innemu kształceniu i szkoleniom, jak i takie, które odpowiadają długim i krótkim kursom z zakresu szkoły średniej, w miarę możliwości uzupełnionym o kształcenie zawodowe i staż pracy.

(10) Podczas gdy w większości Państw Członkowskich wykonywanie danego zawodu regulowanego zależy albo od odbycia bardzo krótkiego szkolenia, albo posiadania pewnych indywidualnych predyspozycji lub też wiedzy ogólnej, zwykłe mechanizmy uznawania na mocy niniejszej dyrektywy mogą okazać się zbyt uciążliwe; w takich przypadkach powinno być możliwe stosowanie mechanizmów uproszczonych.

(11) Należy również wziąć pod uwagę odrębność systemu kształcenia i szkolenia zawodowego w Wielkiej Brytanii, gdzie standardy poziomu wykonywania każdej działalności zawodowej są podane w National Framework of Vocational Qualifications.

(12) W niektórych Państwach Członkowskich liczba zawodów regulowanych jest stosunkowo niewielka; jednakże kształcenie prowadzące do wykonywania zawodu nieregulowanego może w szczególny sposób łączyć się z wykonywaniem tego zawodu, kiedy struktura i poziom szkolenia są określane lub kontrolowane przez właściwe władze danego Państwa Członkowskiego; zapewnia to gwarancje odpowiadające tym, które wynikają z wykonywania zawodu regulowanego.

(13) Właściwe władze przyjmującego Państwa Członkowskiego powinny mieć możliwość określania, w myśl właściwych przepisów prawa wspólnotowego, szczegółowych zasad niezbędnych do wprowadzenia w życie stażu adaptacyjnego i testu umiejętności.

(14) Jako że uzupełniającym systemem ogólnym objęte są dwa poziomy kształcenia i szkolenia, zaś pierwotny system ogólny obejmuje trzeci poziom, uzupełniający system ogólny musi stanowić, czy i w jakich okolicznościach osoba posiadająca wykształcenie i wyszkolenie na pewnym poziomie może wykonywać w innym Państwie Członkowskim zawód, do wykony-

▼B

wania którego wymagane są kwalifikacje regulowane na innym poziomie.

(15) Warunkiem wykonywania pewnych zawodów w niektórych Państwach Członkowskich jest posiadanie dyplomu w rozumieniu dyrektywy 89/48/EWG, zaś dla tych samych zawodów inne Państwa Członkowskie wymagają odbycia kształcenia lub szkolenia zawodowego o innej strukturze; jednakże pewne typy kształcenia i szkolenia, poza tymi o charakterze wykraczającym poza zakres szkoły średniej i minimalnym okresie trwania w rozumieniu niniejszej dyrektywy, prowadzą do osiągnięcia zbliżonego poziomu kompetencji zawodowych i przygotowują osobę do podobnego zakresu odpowiedzialności i działalności; należy zatem dostosować takie kształcenie i szkolenie do tego, które jest potwierdzone dyplomem; ze względu na ich duże zróżnicowanie można tego dokonać jedynie poprzez sporządzenie listy danych kursów; taka klasyfikacja umożliwi, tam gdzie będzie stosowne, uznanie równoważności między takim kształceniem i szkoleniem, a tym objętym dyrektywą 89/48/EWG; niektóre regulowane dziedziny kształcenia i szkolenia należałoby również sklasyfikować na poziomie dyplomu na drugiej liście.

(16) Z uwagi na wciąż zmieniającą się organizację kształcenia i szkolenia zawodowego należy przyjąć procedurę wprowadzania zmian do tych list.

(17) Z uwagi na to, że uzupełniający system ogólny obejmuje zawody, których wykonywanie jest uzależnione od zdobytego wykształcenia i wyszkolenia zawodowego na poziomie szkoły średniej i które na ogół wymagają raczej umiejętności manualnych, musi on także umożliwić uznawanie takich kwalifikacji, nawet jeśli zostały one zdobyte wyłącznie poprzez zdobycie doświadczenia zawodowego w Państwie Członkowskim, w którym takie zawody nie podlegają regulacjom.

(18) Celem obecnego systemu ogólnego, podobnie jak w przypadku pierwszego systemu ogólnego, jest wyeliminowanie przeszkód w podejmowaniu i wykonywaniu zawodów regulowanych; podjęte prace na mocy decyzji Rady 85/368/EWG z dnia 16 lipca 1985 r. w sprawie porównywalności kwalifikacji wynikających z kształcenia zawodowego między Państwami Członkowskimi Wspólnoty Europejskiej ([1]), które służyły innemu celowi niż eliminacja przeszkód prawnych na drodze swobodnego przepływu osób, w szczególności poprawie przejrzystości rynku pracy, muszą być wykorzystane, w stosownych przypadkach, w zastosowaniu niniejszej dyrektywy, zwłaszcza jeżeli mogą dostarczyć informacji na temat przedmiotu, zakresu i okresu trwania kształcenia zawodowego.

(19) Organizacje zawodowe oraz instytucje oświatowe i szkoleniowe powinny, w stosownych przypadkach, być konsultowane lub być w odpowiedni sposób włączone w proces decyzyjny.

(20) Taki system, jak system pierwotny, wzmacniając prawo obywatela Wspólnoty do wykorzystania swoich umiejętności zawodowych w którymkolwiek z Państw Członkowskich, uzupełnia i wzmacnia jego prawo do nabywania kwalifikacji zgodnie z jego życzeniem.

(21) Obydwa systemy powinny zostać poddane ocenie po pewnym okresie ich stosowania w celu ustalenia, jaka jest ich skuteczność, a zwłaszcza, w jaki sposób mogą zostać ulepszone,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

([1]) Dz.U. L 199 z 31.7.1985, str. 56.

▼B

ROZDZIAŁ I

Definicje

Artykuł 1

Do celów niniejszej dyrektywy stosuje się poniższe definicje:

a) „dyplom”: każdy dokument potwierdzający odbyte kształcenia lub szkolenia albo zestaw takich dowodów:

— który został wydany przez właściwe władze w Państwie Członkowskim, wyznaczone zgodnie z jego przepisami ustawowymi, wykonawczymi lub administracyjnymi,

— który wskazuje, że jego posiadacz pomyślnie ukończył:

i) albo kurs z zakresu przekraczającego poziom szkoły średniej, inny niż ten, o którym mowa w art. 1 lit. a) tiret drugie dyrektywy 89/48/EWG, o okresie trwania przynajmniej jednego roku lub odpowiednim okresie, uwzględniając niepełny wymiar godzin, gdzie jednym z warunków udziału w kursie jest, jako zasada ogólna, pomyślne zakończenie kursu szkoły średniej wymaganego celem rozpoczęcia kształcenia uniwersyteckiego lub w szkole wyższej, jak również kształcenie zawodowe, które może być dodatkowo wymagane jako uzupełnienie kursu kształcenia po szkole średniej;

ii) albo jeden z kursów szkoleniowych wymienionych w załączniku C; oraz

— który wskazuje, że jego posiadacz posiada kwalifikacje zawodowe wymagane w celu podjęcia i wykonywania zawodu regulowanego w tym Państwie Członkowskim,

pod warunkiem że wykształcenie i wyszkolenie potwierdzone takim dowodem było uzyskane głównie na terytorium Wspólnoty lub poza Wspólnotą, w instytucjach oświatowych kształcących i prowadzących szkolenia zgodnie z krajowymi przepisami ustawowymi, wykonawczymi lub administracyjnymi Państwa Członkowskiego, albo że posiadacz takiego dowodu wykazuje się trzyletnim doświadczeniem zawodowym udokumentowanym przez Państwo Członkowskie, które uznało dowody kształcenia i szkolenia wydane w państwie trzecim.

W rozumieniu pierwszego akapitu w ten sam sposób jak dyplom traktowane są następujące dokumenty: jakiekolwiek dowody odbytego kształcenia lub szkolenia albo zestaw takich dowodów, wydany przez właściwe władze w Państwie Członkowskim po pomyślnym zakończeniu kształcenia i szkolenia, odbytego na terytorium Wspólnoty, którego poziom został uznany przez właściwe władze tego Państwa Członkowskiego za równoważny i jeśli przyznaje on takie same prawa względem podejmowania i wykonywania zawodu regulowanego w tym Państwie Członkowskim;

b) „świadectwo”: każdy dokument potwierdzający kształcenie lub szkolenie albo zestaw takich dokumentów:

— który został wydany przez właściwe władze Państwa Członkowskiego, powołane zgodnie z krajowymi przepisami ustawowymi, wykonawczymi lub administracyjnymi,

— który wskazuje, że jego posiadacz po odbyciu kursu nauki w szkole średniej pomyślnie ukończył:

albo kształcenie lub szkolenie inne niż to, o którym mowa w lit. a), prowadzone w instytucji oświatowej lub kształcenia zawodowego, lub też w zakładzie pracy, albo łącznie w instytucji oświatowej, kształcenia zawodowego i w zakładzie pracy oraz uzupełnione, w stosownych przypadkach, praktyką w okresie próbnym

▼B

lub praktyką zawodową wymaganymi jako uzupełnienie tego kursu,

albo praktykę w okresie próbnym lub praktykę zawodową, wymaganą jako uzupełnienie kursu nauki w szkole średniej, albo

— który wskazuje, że jego posiadacz, po odbyciu technicznego bądź zawodowego szkolenia z zakresu szkoły średniej, ukończył w stosownych przypadkach

albo kształcenie lub kurs szkoleniowy, o którym mowa w poprzednim tiret,

albo praktykę w okresie próbnym lub praktykę zawodową wymaganą jako uzupełnienie technicznego bądź zawodowego szkolenia z zakresu szkoły średniej, oraz

— który wskazuje, że jego posiadacz uzyskał kwalifikacje zawodowe wymagane w celu podjęcia lub wykonywania zawodu regulowanego w tym Państwie Członkowskim,

pod warunkiem że wykształcenie i wyszkolenie potwierdzone takim dowodem było uzyskane głównie na terytorium Wspólnoty lub poza Wspólnotą, w instytucjach oświatowych kształcących i prowadzących szkolenia zgodnie z krajowymi przepisami ustawowymi, wykonawczymi lub administracyjnymi Państwa Członkowskiego, albo że posiadacz takiego dowodu wykazuje się dwuletnim doświadczeniem zawodowym udokumentowanym przez Państwo Członkowskie, które uznało dowody kształcenia i szkolenia wydane w państwie trzecim.

W rozumieniu pierwszego akapitu w taki sam sposób jak dyplom powinny być traktowane następujące dokumenty: jakiekolwiek dowody odbytego kształcenia lub szkolenia albo zestaw takich dowodów, wydany przez właściwe władze w Państwie Członkowskim po pomyślnym zakończeniu kształcenia i szkolenia, odbytego na terytorium Wspólnoty, którego poziom został uznany przez właściwe władze tego Państwa Członkowskiego za równoważny i jeśli przyznaje on takie same prawa względem podejmowania i wykonywania zawodu regulowanego w tym Państwie Członkowskim;

c) „poświadczenie kompetencji”: każdy dowód kwalifikacji:

— potwierdzający kształcenie i szkolenie, niebędący częścią zestawu stanowiącego dyplom w rozumieniu dyrektywy 89/48/EWG albo dyplomu lub świadectwa w rozumieniu niniejszej dyrektywy, albo

— wydany przez władze powołane zgodnie z krajowymi przepisami ustawowymi, wykonawczymi lub administracyjnymi Państwa Członkowskiego bez konieczności przedstawiania dowodów wcześniejszego kształcenia i szkolenia, jako wynik ustalenia indywidualnych cech, umiejętności i wiedzy, który ma zasadnicze znaczenie dla wykonywania zawodu przez wnioskodawcę;

d) „przyjmujące Państwo Członkowskie”: każde Państwo Członkowskie, w którym obywatel danego Państwa Członkowskiego ubiega się o możliwość wykonywania zawodu, który podlega regulacjom w tym Państwie Członkowskim, innym niż w państwie, w którym uzyskał on dokument lub dokumenty potwierdzające jego wykształcenie i szkolenia czy też poświadczenie kompetencji, bądź po raz pierwszy wykonywał zawód, o którym mowa;

e) „zawód regulowany”: regulowana działalność zawodowa lub zespół regulowanych działalności, które stanowią ten zawód w Państwie Członkowskim;

f) „regulowana działalność zawodowa”: działalność zawodowa lub jeden z jej trybów, których podjęcie lub wykonywanie na terytorium Państwa Członkowskiego wymaga, bezpośrednio bądź pośrednio, na

▼B

mocy przepisów ustawowych, wykonawczych lub administracyjnych, posiadania dowodu wykształcenia i szkolenia albo poświadczenia kompetencji. Tryb wykonywania regulowanej działalności zawodowej stanowią w szczególności:

— wykonywanie działalności, używając tytułu zawodowego w stopniu, w jakim tytuł ten zastrzeżony jest dla posiadaczy dowodów wykształcenia i szkolenia lub poświadczenia kompetencji, których uzyskanie jest regulowane przepisami ustawowymi, wykonawczymi lub administracyjnymi,

— wykonywanie działalności zawodowej dotyczącej opieki medycznej w stopniu, do jakiego wynagrodzenie i/lub zwrot kosztów za tę działalność uzależnione jest, na mocy krajowych przepisów sektora ubezpieczenia społecznego, posiadaniem dowodu wykształcenia i szkolenia albo poświadczenia kompetencji.

W przypadkach, w których tiret pierwsze nie stosuje się, działalność zawodowa uważana jest za regulowaną działalność zawodową, jeżeli wykonywana jest ona przez członków stowarzyszenia lub organizacji, której celem jest w szczególności promocja i utrzymanie wysokiego standardu w danej dziedzinie zawodowej oraz która dla osiągnięcia tego celu jest uznawana w specjalnej formie przez dane Państwo Członkowskie, oraz:

— wydaje swoim członkom potwierdzenie kształcenia i szkolenia,

— zapewnia, że jej członkowie respektują wydane przez nie przepisy dotyczące etyki zawodowej, oraz

— przyznaje im prawo używania tytułu zawodowego bądź skrótu tego tytułu, lub prawo korzystania ze statusu odpowiadającego temu kształceniu i szkoleniu.

W każdym wypadku gdy Państwo Członkowskie dokona uznania, o którym mowa w drugim akapicie, stowarzyszenia lub organizacji spełniających wymogi ustanowione w tym akapicie, informuje o tym Komisję;

g) „regulowane kształcenie i szkolenie”: każde kształcenie i szkolenie, które:

— jest w szczególny sposób powiązane z wykonywaniem określonego zawodu i

— obejmuje kurs kształcenia uzupełniony, w stosownych przypadkach, kształceniem zawodowym, praktyką w okresie próbnym lub praktyką zawodową, których strukturę i poziom określają ustawy, rozporządzenia i przepisy administracyjne tego Państwa Członkowskiego lub które są kontrolowane albo zatwierdzane przez organy powołane do tego celu;

h) „doświadczenie zawodowe”: faktyczne i zgodne z prawem wykonywanie danego zawodu w Państwie Członkowskim;

i) „staż adaptacyjny”: wykonywanie zawodu regulowanego w przyjmującym Państwie Członkowskim pod nadzorem wykwalifikowanego przedstawiciela tego zawodu. W okresie nadzorowanej praktyki powinna istnieć możliwość odbycia dalszego szkolenia. Okres nadzorowanej praktyki jest oceniany. Szczegółowe zasady regulujące kwestie stażu adaptacyjnego i jego oceny, jak również status osoby przyjezdnej objętej nadzorem, określają właściwe władze przyjmującego Państwa Członkowskiego.

Status osoby podlegającej okresowi nadzorowanej praktyki w przyjmującym Państwie Członkowskim, zwłaszcza jeżeli chodzi o prawo pobytu, obowiązki, prawa społeczne i korzyści, świadczenia i wynagrodzenia, jest ustalany przez właściwe władze w tym Państwie Członkowskim zgodnie z obowiązującym prawem wspólnotowym;

▼B

j) „test umiejętności”: test ograniczony do sprawdzenia poziomu wiedzy zawodowej wnioskodawcy, sporządzony przez właściwe władze przyjmującego Państwa Członkowskiego; celem testu jest ocena możliwości wykonywania przez wnioskodawcę regulowanego zawodu w Państwie Członkowskim.

Aby umożliwić przeprowadzenie tego testu, właściwe władze sporządzają listę przedmiotów, opierając się na porównaniu studiów i praktyk wymaganych w ich Państwie Członkowskim ze studiami i praktykami odbytymi przez wnioskodawcę, których nie obejmuje dyplom lub inny dokument potwierdzający posiadanie kwalifikacji przez wnioskodawcę. Przedmioty te mogą obejmować zarówno wiedzę teoretyczną, jak i praktyczne umiejętności wymagane przy wykonywaniu zawodu.

Test umiejętności musi uwzględniać fakt, że wnioskodawca jest wykwalifikowanym pracownikiem w Państwie Członkowskim, z którego pochodzi lub przybywa. Obejmuje on przedmioty wybrane z listy, o których mowa w drugim akapicie, a których znajomość jest niezbędnym warunkiem do wykonywaniu zawodu na terytorium przyjmującego Państwa Członkowskiego. Test może również obejmować znajomość zasad etyki zawodowej w zakresie działalności, o której mowa, w przyjmującym Państwie Członkowskim. Szczegółowe zasady testu umiejętności określane są przez właściwe władze tego państwa.

Status wnioskodawcy, który w przyjmującym Państwie Członkowskim wyraża chęć przygotowania się do testu umiejętności, określany jest przez właściwe władze tego państwa, zgodnie z obowiązującym prawem wspólnotowym.

ROZDZIAŁ II

Zakres stosowania

Artykuł 2

Niniejsza dyrektywa ma zastosowanie do każdego obywatela Państwa Członkowskiego, który zamierza wykonywać zawód regulowany w przyjmującym Państwie Członkowskim, zarówno na własny rachunek, jak też jako pracownik najemny.

Niniejsza dyrektywa nie ma zastosowania w przypadku grupy zawodów, które stanowią przedmiot odrębnej dyrektywy, ustanawiającej wzajemne uznawanie dyplomów przez Państwa Członkowskie, ani rodzajów działalności wymienionych w załączniku A.

Dyrektywy wymienione w załączniku B będą mieć zastosowanie do wykonywania, w charakterze pracownika najemnego, rodzajów działalności objętych tymi dyrektywami.

ROZDZIAŁ III

System uznawania, w którym przyjmujące Państwo Członkowskie wymaga posiadania dyplomu w rozumieniu niniejszej dyrektywy lub dyrektywy 89/48/EWG

Artykuł 3

Bez uszczerbku dla dyrektywy 89/48/EWG, zgodnie z którą w przyjmującym Państwie Członkowskim podjęcie lub wykonywanie zawodu regulowanego wymaga posiadania dyplomu w rozumieniu niniejszej dyrektywy lub dyrektywy 89/48/EWG, właściwe władze nie mogą, na podstawie braku odpowiednich kwalifikacji, odmówić prawa

▼B

obywatelowi Państwa Członkowskiego do podjęcia lub wykonywania tego zawodu na tych samych warunkach, które są stosowane wobec własnych obywateli:

a) jeżeli wnioskodawca posiada dyplom zgodnie z definicją przytoczoną w niniejszej dyrektywie lub w dyrektywie 89/48/EWG, wymagany w innym Państwie Członkowskim w celu podjęcia lub wykonywania tego samego zawodu na jego terenie, a dyplom ten został wydany w danym Państwie Członkowskim; lub

b) jeżeli wnioskodawca wykonywał dany zawód w pełnym wymiarze godzin przez okres dwóch lat lub odpowiedni okres w niepełnym wymiarze godzin w ciągu ostatnich dziesięciu lat w innym Państwie Członkowskim, w którym nie podlega on regulacjom w rozumieniu art. 1 lit. e) i art. 1 lit. f) akapit pierwszy niniejszej dyrektywy, albo art. 1 lit. c) i art. 1 lit. d) akapit pierwszy dyrektywy 89/48/EWG, oraz posiada jeden lub kilka dowodów wykształcenia i szkolenia, które:

— zostały wydane przez właściwe władze Państwa Członkowskiego, wyznaczone zgodnie z przepisami ustawowymi, wykonawczymi lub administracyjnymi obowiązującymi w tym państwie, oraz

— albo wskazują, że ich posiadacz pomyślnie ukończył kurs kształcenia po szkole średniej inny niż ten, do którego odnosi się art. 1 lit. a) akapit drugi dyrektywy 89/48/EWG, trwający przynajmniej jeden rok lub odpowiedni okres, uwzględniając niepełny wymiar godzin, dla którego jednym z warunków przyjęcia jest, jako zasada ogólna, pomyślne ukończenie kursu kształcenia szkoły średniej wymaganego do rozpoczęcia studiów uniwersyteckich lub wstąpienia do szkoły wyższej, jak również kształcenie i szkolenie zawodowe, które jest integralną częścią kursu po szkole średniej, lub

— poświadczają regulowane kształcenie i szkolenie, o których mowa w załączniku D, oraz

— przygotowały ich posiadacza do wykonywania tego zawodu.

Jednakże dwuletnie doświadczenie zawodowe, o którym mowa powyżej, nie może być wymagane, jeżeli dokument lub dokumenty potwierdzające kształcenie i szkolenie wnioskodawcy, o których mowa w niniejszej literze, wydane zostały po ukończeniu regulowanego kształcenia i szkolenia.

W ten sam sposób, jako dokument potwierdzający posiadanie regulowanego wykształcenia i szkolenia, o których mowa w pierwszym akapicie niniejszej litery, powinny być traktowane następujące dokumenty: każdy dowód odbytego kształcenia lub szkolenia albo zestaw takich dowodów, wydane przez właściwe władze w Państwie Członkowskim po pomyślnym zakończeniu kształcenia i szkolenia, otrzymane na terytorium Wspólnoty, a które są uznawane przez to Państwo Członkowskie za równoważne, pod warunkiem że pozostałe Państwa Członkowskie i Komisja zostały powiadomione o tym uznaniu.

W drodze odstępstwa od pierwszego akapitu niniejszego artykułu przyjmujące Państwo Członkowskie nie jest zobowiązane do zastosowania niniejszego artykułu w przypadkach, kiedy podjęcie lub wykonywanie zawodu regulowanego wymaga w tym kraju posiadania dyplomu w rozumieniu dyrektywy 89/48/EWG, a jednym z warunków jego wydania jest ukończenie kursu kształcenia po szkole średniej trwającego ponad cztery lata.

Artykuł 4

1. Nie naruszając przepisów art. 3, przyjmujące Państwo Członkowskie może również wymagać od wnioskodawcy:

▼B

a) przedłożenia dowodu o zdobytym doświadczeniu zawodowym, jeśli okres trwania kształcenia i szkolenia, który wnioskodawca zawarł w swoim wniosku, o czym mowa w art. 3 ust. 1 lit. a) i b), jest przynajmniej o rok krótszy od tego, który jest wymagany w przyjmującym Państwie Członkowskim. W takim przypadku wymagany okres doświadczenia zawodowego:

— nie może być dwukrotnie dłuższy niż brakujący okres kształcenia, jeśli okres brakujący odnosi się do kształcenia po szkole średniej i/lub do praktyki zawodowej w okresie próbnym, odbytej pod kontrolą osoby nadzorującej i zakończonej egzaminem,

— nie może być dłuższy niż brakujący okres kształcenia, jeśli okres brakujący odnosi się do praktyki zawodowej odbytej w obecności wykwalifikowanego przedstawiciela danego zawodu.

W przypadku dyplomów w rozumieniu art. 1 lit. a) tiret drugie czas trwania kształcenia i szkolenia, uznawanych jako równorzędne, liczy się tak samo jak w przypadku kształcenia i szkolenia, określonych w art. 1 lit. a) tiret pierwsze.

Przy stosowaniu postanowień niniejszej litery należy wziąć pod uwagę doświadczenie zawodowe, o którym mowa w art. 3 akapit pierwszy lit. b).

We wszystkich przypadkach wymagane doświadczenie zawodowe nie może przekroczyć okresu czterech lat.

Jednakże doświadczenie zawodowe nie może być wymagane od wnioskodawcy posiadającego dyplom ukończenia w ramach kursu kształcenia z zakresu przekraczającego poziom szkoły średniej, o którym mowa w art. 1 lit. a) tiret drugie, albo dyplom, określony w art. 1 lit. a) dyrektywy 89/48/EWG, który zamierza wykonywać swój zawód w przyjmującym Państwie Członkowskim, gdzie wymaga się posiadania dyplomu lub dowodu, potwierdzającego ukończenie jednego z kursów kształcenia i szkolenia wymienionych w załączniku C.

b) odbycia stażu adaptacyjnego nieprzekraczającego trzech lat lub przystąpienia do testu umiejętności:

— jeżeli materiał objęty programem kształcenia i/lub szkolenia, które wnioskodawca odbył zgodnie z art. 3 akapit pierwszy lit. a) lub b), znacznie różni się od tego, który objęty jest dyplomem, określonym w niniejszej dyrektywie lub w dyrektywie 89/48/EWG, wymaganym w przyjmującym Państwie Członkowskim, albo

— jeżeli w przypadku, o którym mowa w art. 3 akapit pierwszy lit. a), na zawód regulowany w przyjmującym Państwie Członkowskim składają się jedna lub więcej regulowane działalności zawodowe, które w Państwie Członkowskim pochodzenia lub przybycia wnioskodawcy nie wchodzą w skład zawodu podlegającego regulacjom, i gdy owa różnica ma związek ze specyficznym programem kształcenia i szkolenia wymaganym w przyjmującym Państwie Członkowskim oraz obejmuje kwestie teoretyczne i/lub praktyczne, zasadniczo różniące się od tych, które są objęte dyplomem, w rozumieniu niniejszej dyrektywy lub dyrektywy 89/48/EWG, przedstawionym przez wnioskodawcę, albo

— jeżeli w przypadku, o którym mowa w art. 3 akapit pierwszy lit. b), na zawód regulowany w przyjmującym Państwie Członkowskim składają się jedna lub więcej regulowanych działalności zawodowych, które w Państwie Członkowskim pochodzenia lub przybycia wnioskodawcy nie wchodzą w skład wykonywanego przez wnioskodawcę zawodu regulowanego i gdy ta różnica odpowiada szczególnym kształceniom i praktykom wymaganym w przyjmującym Państwie Członkowskim oraz obejmuje materiał

▼B

zasadniczo różniący się od tego, który jest przedmiotem dowodów formalnych kwalifikacji przedstawionych przez wnioskodawcę.

▼M5

Jeśli przyjmujące Państwo Członkowskie zamierza wymagać, aby składający wniosek przebył okres adaptacyjny lub przystąpił do testu sprawdzającego, musi ono najpierw zbadać, czy wiedza zdobyta przez składającego wniosek w trakcie nabywania przez niego doświadczenia zawodowego jest na takim poziomie, że całkowicie lub częściowo uzupełnia istotne różnice, określone w akapicie pierwszym.

▼B

Chcąc wykorzystać tę możliwość, przyjmujące Państwo Członkowskie musi udzielić wnioskodawcy prawa wyboru między stażem adaptacyjnym a testem umiejętności. Jeżeli przyjmujące Państwo Członkowskie, które wymaga dyplomu określonego w dyrektywie 89/48/EWG lub dyplomu określonego w niniejszej dyrektywie, zamierza wprowadzić odstępstwa w zakresie prawa wyboru wnioskodawcy, ma tu zastosowanie procedura określona w art. 14.

W drodze odstępstwa od drugiego akapitu niniejszego artykułu przyjmujące Państwo Członkowskie może zachować prawo wyboru pomiędzy stażem adaptacyjnym a testem umiejętności, jeżeli:

— wykonywanie danego zawodu wymaga dokładnej znajomości prawa krajowego, i w odniesieniu do którego udzielanie porad i/lub pomocy związanej z prawem krajowym jest zasadniczą i trwałą cechą działalności zawodowej, lub

— przyjmujące Państwo Członkowskie uzależnia podjęcie zawodu lub jego wykonywanie od posiadania dyplomu, określonego w dyrektywie 89/48/EWG, a jednym z warunków otrzymania tegoż dyplomu jest ukończenie kursu kształcenia po szkole średniej trwającego dłużej niż trzy lata lub odpowiedni okres, uwzględniając niepełny wymiar godzin, a wnioskodawca posiada albo dyplom, określony w niniejszej dyrektywie, albo dokument potwierdzający posiadanie wykształcenia i szkolenia, w rozumieniu art. 3 akapit pierwszy lit. b) niniejszej dyrektywy, a nie objęty art. 3 lit. b) dyrektywy 89/48/EWG.

2. Jednakże przyjmujące Państwo Członkowskie nie może stosować przepisów ust. 1 lit. a) oraz b) łącznie.

ROZDZIAŁ IV

System uznawania, w którym przyjmujące Państwo Członkowskie wymaga dyplomu, a wnioskodawca posiada świadectwo lub uzyskał właściwe wykształcenie i przeszkolenie

Artykuł 5

Jeżeli w przyjmującym Państwie Członkowskim podjęcie lub wykonywanie zawodu regulowanego wymaga posiadania dyplomu, właściwe władze nie mogą, na podstawie braku odpowiednich kwalifikacji, odmówić obywatelowi Państwa Członkowskiego prawa do podjęcia lub wykonywania tego zawodu na tych samych warunkach, które odnoszą się do obywateli danego kraju:

a) jeżeli wnioskodawca posiada świadectwo, wymagane w innym Państwie Członkowskim do podjęcia lub wykonywania danego zawodu na jego terytorium, które to świadectwo zostało przyznane w Państwie Członkowskim; albo

(b) jeżeli wnioskodawca wykonywał dany zawód w pełnym wymiarze godzin przez okres dwóch lat w ciągu ostatnich 10 lat w innym

▼B

Państwie Członkowskim, w którym nie podlega on regulacjom w rozumieniu art. 1 lit. e) i art. 1 lit. f) akapit pierwszy, i posiada jeden lub kilka dowodów wykształcenia i szkolenia:

— które zostały wydane przez właściwe władze w Państwie Członkowskim, wyznaczone zgodnie z krajowymi przepisami ustawowymi, wykonawczymi lub administracyjnymi, oraz

— które wskazują, że jego posiadacz, po kursie kształcenia na poziomie szkoły średniej, pomyślnie ukończył:

albo kurs kształcenia i doskonalenia zawodowego inny niż te, o których mowa w lit. a), prowadzony w instytucji oświatowej lub kształcenia zawodowego lub też w miejscu pracy, albo łącznie w instytucji oświatowej lub kształcenia zawodowego i w miejscu pracy oraz uzupełniony, w razie potrzeby, praktyką w okresie próbnym lub praktyką zawodową, która stanowi integralną część tego kursu,

albo praktykę w okresie próbnym lub praktykę zawodową, która stanowi integralną część tego kursu, albo

— które wskazują, że jego posiadacz, po odbyciu technicznego bądź zawodowego szkolenia z zakresu szkoły średniej, ukończył, w stosownych przypadkach:

albo kurs kształcenia i doskonalenia zawodowego, o którym mowa w poprzednim tiret,

albo praktykę w okresie próbnym lub praktykę zawodową, która stanowi integralną część technicznego bądź zawodowego szkolenia z zakresu szkoły średniej oraz

— które przygotowały jego posiadacza do wykonywania tego zawodu.

Jednakże dwuletnie doświadczenie zawodowe, o którym mowa powyżej, może nie być wymagane, jeżeli dowód kształcenia i szkolenia wnioskodawcy wydany został po ukończeniu regulowanego kształcenia i szkolenia.

Niemniej jednak przyjmujące Państwo Członkowskie może wymagać od wnioskodawcy odbycia stażu adaptacyjnego nieprzekraczającego trzech lat lub poddania się testowi umiejętności. Przyjmujące Państwo Członkowskie musi zostawić wnioskodawcy prawo dokonania wyboru pomiędzy stażem adaptacyjnym a testem umiejętności.

▼M5

Jeśli przyjmujące Państwo Członkowskie zamierza wymagać, aby składający wniosek przebył okres adaptacyjny lub przystąpił do testu sprawdzającego, musi ono najpierw zbadać, czy wiedza zdobyta przez składającego wniosek w trakcie nabywania przez niego doświadczenia zawodowego jest na takim poziomie, że całkowicie lub częściowo uzupełnia istotne różnice, określone w akapicie pierwszym.

▼B

Jeżeli Państwo Członkowskie zamierza wprowadzić odstępstwa w zakresie prawa wyboru wnioskodawcy, ma tu zastosowanie procedura określona w art. 14.

ROZDZIAŁ V

System uznawania, w którym przyjmujące Państwo Członkowskie wymaga posiadania świadectwa

Artykuł 6

Jeżeli w przyjmującym Państwie Członkowskim podjęcie lub wykonywanie zawodu regulowanego wymaga posiadania świadectwa, właściwe

▼B

władze nie mogą, na podstawie braku odpowiednich kwalifikacji, odmówić obywatelowi Państwa Członkowskiego prawa do podjęcia lub wykonywania tego zawodu na tych samych warunkach, które odnoszą się do obywateli danego kraju:

a) jeśli wnioskodawca posiada dyplom w rozumieniu niniejszej dyrektywy lub dyrektywy 89/48/EWG lub świadectwo wymagane w innym Państwie Członkowskim w celu podjęcia lub wykonywania danego zawodu na jego terytorium, który to dyplom został przyznany w Państwie Członkowskim; albo

b) jeżeli wnioskodawca wykonywał dany zawód w pełnym wymiarze godzin przez okres dwóch lat w ciągu ostatnich 10 lat w innym Państwie Członkowskim, w którym nie podlega on regulacjom w rozumieniu art. 1 lit. e) i art. 1 lit. f) akapit pierwszy, i posiada jeden lub kilka dowodów wykształcenia i szkolenia:

   — które zostały wydane przez właściwe władze w Państwie Członkowskim, wyznaczone zgodnie z krajowymi przepisami ustawowymi, wykonawczymi lub administracyjnymi, oraz

   — które wskazują, że jego posiadacz ukończył pomyślnie kurs kształcenia z zakresu przekraczającego poziom szkoły średniej inny niż ten, do którego odnosi się art. 1 lit. a) tiret drugie dyrektywy 89/48/EWG, trwający przynajmniej rok lub w odpowiednim okresie uwzględniając niepełny wymiar godzin, dla którego jednym z warunków przyjęcia jest, jako zasada ogólna, pomyślne ukończenie kursu szkoły średniej wymaganego celem przyjęcia na studia uniwersyteckie czy do szkoły wyższej, jak również kształcenie i doskonalenie zawodowe, które jest integralną częścią kursu z zakresu przekraczającego poziom szkoły średniej, albo

   — które wskazują, że jego posiadacz, po kursie kształcenia na poziomie szkoły średniej, pomyślnie ukończył:

     albo kurs kształcenia i doskonalenia zawodowego inny niż te, o których mowa w lit. a), prowadzony w instytucji oświatowej lub w miejscu pracy, albo łącznie w instytucji oświatowej i w miejscu pracy oraz uzupełniony, w razie potrzeby, praktyką w okresie próbnym lub praktyką zawodową, która stanowi integralną część tego kursu,

     albo praktykę w okresie próbnym lub praktykę zawodową, która stanowi integralną część tego kursu, albo

   — który wskazuje, że jego posiadacz, po odbyciu technicznego bądź zawodowego szkolenia z zakresu szkoły średniej, ukończył, w stosownych przypadkach:

     albo kurs kształcenia i doskonalenia zawodowego, o którym mowa w poprzednim tiret,

     albo praktykę w okresie próbnym lub praktykę zawodową, która stanowi integralną część technicznego bądź zawodowego szkolenia z zakresu szkoły średniej oraz

   — które przygotowały jego posiadacza do wykonywania tego zawodu.

   Jednakże dwuletnie doświadczenie zawodowe, o którym mowa powyżej, może nie być wymagane, jeżeli dokument potwierdzający kształcenie i szkolenie wnioskodawcy przyznany został po ukończeniu regulowanego kształcenia i szkolenia;

c) jeśli wnioskodawca, który nie posiada żadnego dyplomu, świadectwa czy innego dowodu kształcenia i szkolenia, w rozumieniu art. 3 akapit pierwszy lit. b) lub niniejszego artykułu lit. b), wykonywał dany zawód w pełnym wymiarze godzin przez trzy kolejne lata lub odpowiedni okres w niepełnym wymiarze godzin w ciągu ostatnich

▼B

10 lat w innym Państwie Członkowskim, w którym nie podlega on regulacjom w rozumieniu art. 1 lit. e) i art. 1 lit. f) akapit pierwszy.

Zgodnie z brzmieniem akapitu pierwszego lit. b) w ten sam sposób jako dokument potwierdzający posiadanie regulowanego wykształcenia i szkolenia, o których mowa w niniejszej literze akapit pierwszy, traktowane są następujące dokumenty: wszelkie dowody odbytego kształcenia lub szkolenia albo zestaw takich dowodów, wydane przez właściwe władze w Państwie Członkowskim po pomyślnym zakończeniu kształcenia i szkolenia, otrzymane na terytorium Wspólnoty, które są uznawane przez to Państwo Członkowskie za równoważne, pod warunkiem że pozostałe Państwa Członkowskie i Komisja zostały powiadomione o tym uznaniu.

Artykuł 7

Bez uszczerbku dla art. 6 przyjmujące Państwo Członkowskie może również wymagać od wnioskodawcy:

a) odbycia stażu adaptacyjnego w okresie nieprzekraczającym dwóch lat lub poddania się testowi umiejętności, w przypadku gdy kształcenie i szkolenie, które wnioskodawca odbył zgodnie z art. 6 akapit pierwszy lit. a) lub b) odnosi się do zagadnień teoretycznych lub praktycznych zasadniczo różniących się od tych, które obejmuje świadectwo wymagane w przyjmującym Państwie Członkowskim, albo kiedy występują różnice w dziedzinie działalności cechujące się w przyjmującym Państwie Członkowskim szczególnym kształceniem i szkoleniem odnoszącym się do zagadnień teoretycznych lub praktycznych zasadniczo różniących się od tych, które obejmuje dokument potwierdzający posiadanie wykształcenia i szkolenia wnioskodawcy.

▼M5

Jeśli przyjmujące Państwo Członkowskie zamierza wymagać, aby składający wniosek przebył okres adaptacyjny lub przystąpił do testu sprawdzającego, musi ono najpierw zbadać, czy wiedza zdobyta przez składającego wniosek w trakcie nabywania przez niego doświadczenia zawodowego jest na takim poziomie, że całkowicie lub częściowo uzupełnia istotne różnice określone w akapicie pierwszym.

▼B

Chcąc wykorzystać tę możliwość, przyjmujące Państwo Członkowskie musi udzielić wnioskodawcy prawa wyboru między stażem adaptacyjnym a testem umiejętności. Jeżeli przyjmujące Państwo Członkowskie, które wymaga świadectwa, zamierza wprowadzić odstępstwa w zakresie prawa wyboru wnioskodawcy, ma zastosowanie procedura określona w art. 14;

b) odbycia stażu adaptacyjnego nieprzekraczającego dwóch lat lub przystąpienia do testu umiejętności, jeżeli w przypadku, o którym mowa w art. 6 akapit pierwszy lit. c), nie posiada on dyplomu, świadectwa lub innego dowodu wykształcenia i szkolenia. Przyjmujące Państwo Członkowskie może zachować prawo wyboru pomiędzy stażem adaptacyjnym a testem umiejętności.

ROZDZIAŁ VI

Szczególne systemy uznawania innych kwalifikacji

Artykuł 8

Jeżeli w przyjmującym Państwie Członkowskim podjęcie lub wykonywanie zawodu regulowanego wymaga posiadania poświadczenia kompetencji, właściwe władze nie mogą, na podstawie braku odpowied-

▼B

nich kwalifikacji, odmówić obywatelowi Państwa Członkowskiego prawa do podjęcia lub wykonywania tego zawodu na tych samych warunkach, które odnoszą się do obywateli danego kraju:

a) jeśli wnioskodawca posiada poświadczenie kompetencji wymagane w innym Państwie Członkowskim do podjęcia lub wykonywania tego samego zawodu na jego terytorium, a poświadczenie to zostało przyznane w innym Państwie Członkowskim; albo

b) jeśli wnioskodawca przedstawia dokument potwierdzający posiadanie kwalifikacji zdobytych w innych Państwach Członkowskich,

dających gwarancje, szczególnie w dziedzinie zdrowia, bezpieczeństwa, ochrony środowiska i ochrony konsumenta odpowiadające tym, które wymagane są przez krajowe przepisy ustawowe, wykonawcze lub administracyjne przyjmującego Państwa Członkowskiego.

Jeżeli wnioskodawca nie przedstawia dowodu wspomnianego poświadczenia kompetencji lub dowodu takich kwalifikacji, zastosowanie mają przepisy ustawowe, wykonawcze lub administracyjne przyjmującego Państwa Członkowskiego.

Artykuł 9

Jeżeli w przyjmującym Państwie Członkowskim podjęcie lub wykonywanie zawodu regulowanego wymaga jedynie dowodu kształcenia stwierdzającego ogólne wykształcenie na poziomie szkoły podstawowej lub średniej, właściwe władze nie mogą, na podstawie braku odpowiednich kwalifikacji, odmówić obywatelowi Państwa Członkowskiego prawa do podjęcia lub wykonywania tego zawodu na tych samych warunkach, które odnoszą się do obywateli danego kraju, jeśli wnioskodawca posiada dokument potwierdzający posiadanie kształcenia i szkolenia na odpowiednim poziomie, wydany w innym Państwie Członkowskim.

Taki dokument potwierdzający posiadanie kształcenia i szkolenia musiał być wydany przez właściwe władze tego Państwa Członkowskiego, powołane na mocy jego krajowych przepisów ustawowych, wykonawczych lub administracyjnych.

ROZDZIAŁ VII

Inne środki ułatwiające efektywne wykonywanie prawa przedsiębiorczości, swobody świadczenia usług i swobody przepływu pracowników

Artykuł 10

1. W przypadku gdy właściwe władze przyjmującego Państwa Członkowskiego uzależniają podjęcie zawodu regulowanego od przedłożenia dowodów na to, że wnioskodawcy mają dobrą reputację lub nieskazitelny charakter, że nie zostali postawieni w stan upadłości lub nie zawieszono bądź zakazano im wykonywania zawodu z powodu poważnego przewinienia zawodowego lub przestępstwa, państwo to przyjmuje jako wystarczający dowód w stosunku do obywateli Państw Członkowskich, którzy zamierzają wykonywać ten zawód na terytorium tego Państwa Członkowskiego, przedłożenie dokumentów wydanych przez właściwe władze w Państwie Członkowskim pochodzenia lub przybycia, z których wynika, że wszystkie te wymogi są spełnione.

Jeżeli właściwe władze Państwa Członkowskiego pochodzenia lub Państwa Członkowskiego, z którego przybywa cudzoziemiec, nie wydają dokumentów, o których mowa w pierwszym akapicie, mogą one być zastąpione oświadczeniem pod przysięgą — lub, w państwach gdzie nie istnieje forma oświadczenia pod przysięgą,

▼B

uroczystym oświadczeniem — złożonym przez wnioskodawcę przed właściwym organem sądowym lub administracyjnym, lub, w stosownych przypadkach, przed notariuszem lub wykwalifikowanym przedstawicielem tego zawodu w Państwie Członkowskim pochodzenia lub przybycia; wyżej wymienione władze lub notariusz wydają świadectwo stwierdzające autentyczność oświadczenia pod przysięgą lub uroczystego oświadczenia.

2. Jeżeli właściwe władze przyjmującego Państwa Członkowskiego wymagają od obywateli tego Państwa Członkowskiego, pragnących podjąć lub wykonywać dalej zawód regulowany, przedstawienia świadectwa o stanie zdrowia fizycznego i psychicznego, to jako wystarczający dokument potwierdzający przez te władze zostaną uznane dokumenty wymagane w Państwie Członkowskim pochodzenia lub przybycia.

Jeżeli Państwo Członkowskie pochodzenia lub przybycia nie wymaga tego rodzaju dokumentów warunkujących podjęcie danego zawodu lub jego wykonywanie, przyjmujące Państwo Członkowskie akceptuje od obywateli Państwa Członkowskiego pochodzenia lub przybycia świadectwo wydane przez właściwe władze tego państwa, odpowiadające świadectwom wydawanym w przyjmującym Państwie Członkowskim.

3. Właściwe władze przyjmującego Państwa Członkowskiego mogą zażądać, by dokumenty lub świadectwa, o których mowa w ust. 1 i 2, zostały przedłożone nie później niż trzy miesiące od daty ich wydania.

4. Jeżeli właściwe władze przyjmującego Państwa Członkowskiego wymagają od obywateli tego Państwa Członkowskiego zamierzających podjąć lub wykonywać zawód regulowany złożenia przysięgi lub uroczystego oświadczenia, a w przypadku kiedy formuła tej przysięgi lub tego oświadczenia nie może być wykorzystana przez obywateli innych Państw Członkowskich, wspomniane władze zapewniają, aby osobom zainteresowanym została przedstawiona odpowiednia i równoznaczna formuła przysięgi lub oświadczenia.

▼M5

5. W przypadku gdy wymagane jest zaświadczenie o sytuacji finansowej w celu podjęcia lub kontynuowania zawodu podlegającego regulacji w przyjmującym Państwie Członkowskim, takie Państwo Członkowskie uzna zaświadczenia wystawione przez banki w Państwie Członkowskim pochodzenia lub w Państwie Członkowskim, z którego obcokrajowiec przybywa, jako równorzędne z tymi, które wydaje się na jego własnym terytorium.

6. W przypadku gdy właściwe władze przyjmującego Państwa Członkowskiego wymagają od swoich własnych obywateli, którzy pragną podjąć lub kontynuować zawód regulowany, dowodu na to, że są oni ubezpieczeni od ryzyka finansowego związanego z ich odpowiedzialnością zawodową, takie Państwo Członkowskie przyjmie zaświadczenia wystawione przez towarzystwa ubezpieczeniowe innych Państw Członkowskich jako równorzędne z tymi, które wydaje się na jego własnym terytorium. Takie zaświadczenia będą stwierdzać, że ubezpieczyciel spełnia przepisy ustawowe i wykonawcze obowiązujące w przyjmującym Państwie Członkowskim, dotyczące warunków i zakresu, który obejmują. Nie muszą one być przedkładane w terminie późniejszym niż trzy miesiące od daty ich wystawienia.

▼B

Artykuł 11

1. Właściwe władze przyjmującego Państwa Członkowskiego uznają prawo obywateli Państw Członkowskich, którzy spełniają warunki konieczne do podjęcia i wykonywania zawodu regulowanego na terytorium tego państwa, do używania tytułu zawodowego przyjmującego Państwa Członkowskiego odpowiadającego temu zawodowi.

▼B

2. Właściwe władze przyjmującego Państwa Członkowskiego uznają prawo obywateli Państw Członkowskich, którzy spełniają warunki konieczne do podjęcia i wykonywania regulowanego zawodu na terytorium tego państwa, do używania nadanego im zgodnie z prawem tytułu akademickiego oraz, w stosownych przypadkach, jego skrótu wywodzącego się z Państwa Członkowskiego pochodzenia lub przybycia, w języku tego państwa. Przyjmujące Państwo Członkowskie może wymagać, aby przy tytule podano nazwę i adres instytucji lub komisji egzaminacyjnej, która go przyznała.

3. Jeżeli zawód podlega regulacjom w przyjmującym Państwie Członkowskim stowarzyszenia bądź organizacji, o których mowa w art. 1 lit. f), obywatele Państw Członkowskich mogą używać tytułu zawodowego lub skrótu tego tytułu, przyznawanych przez tę organizację lub stowarzyszenie, wyłącznie jako dowodów poświadczających ich przynależność do tego stowarzyszenia lub organizacji.

Jeżeli stowarzyszenie lub organizacja warunkuje członkostwo pewnymi wymaganiami dotyczącymi kwalifikacji, może ono objąć tymi wymaganiami obywateli innych Państw Członkowskich, którzy posiadają dyplom w rozumieniu art. 1 lit. a), świadectwo w rozumieniu art. 1 lit. b) albo dokument potwierdzający posiadanie kształcenia i szkolenia w rozumieniu art. 3 akapit pierwszy lit. b) lub art. 5 akapit pierwszy lit. b), lub art. 9, wyłącznie zgodnie z niniejszą dyrektywą, szczególnie z art. 3, 4 i 5.

Artykuł 12

1. Przyjmujące Państwo Członkowskie uznaje za dowód, że warunki wyrażone w art. 3-9 są spełnione, dokumenty wydane przez właściwe władze Państw Członkowskich, które zainteresowana osoba przedstawia wraz ze swoim wnioskiem o wykonywanie danego zawodu.

2. Procedura sprawdzania wniosku o wykonywanie zawodu regulowanego zakończona zostaje w możliwie szybkim czasie i zatwierdzona umotywowaną decyzją właściwych władz przyjmującego Państwa Członkowskiego, nie później niż cztery miesiące od przedstawienia przez osobę zainteresowaną wszystkich dokumentów. Istnieje możliwość odwołania się od tej decyzji, także w przypadku jej braku, do sądu, z zachowaniem przepisów prawa krajowego.

ROZDZIAŁ VIII

Procedura koordynacji

Artykuł 13

1. Państwa Członkowskie wyznaczają, w terminie określonym w art. 17, właściwe władze uprawnione do przyjmowania wniosków i podejmowania decyzji, o których mowa w niniejszej dyrektywie. Przekazują one takie informacje pozostałym Państwom Członkowskim oraz Komisji.

2. Każde Państwo Członkowskie wyznacza osobę odpowiedzialną za koordynację działań władz, o których mowa w ust. 1, o czym informuje pozostałe Państwa Członkowskie oraz Komisję. Zadaniem tej osoby jest zapewnienie jednolitego stosowania niniejszej dyrektywy w stosunku do wszystkich odnośnych zawodów. Powołuje się również zespół koordynacyjny pod egidą Komisji, na mocy art. 9 ust. 2 dyrektywy 89/48/EWG.

▼B

Zadaniem zespołu koordynacyjnego powołanego w myśl wspomnianych ustaleń dyrektywy 89/48/EWG jest:

▼M5

— ułatwianie wdrażania niniejszej dyrektywy, w szczególności poprzez uchwalenie i opublikowanie opinii w sprawach przekazanych do niego przez Komisję,

▼B

— gromadzenie wszelkich przydatnych informacji o jej stosowaniu w Państwach Członkowskich, zwłaszcza informacji związanych z utworzeniem listy wskazującej zawody regulowane oraz informacji związanych z rozbieżnościami pomiędzy tytułami formalnych kwalifikacji przyznawanymi w Państwach Członkowskich, pod kątem pomocy właściwym władzom Państw Członkowskich w ustaleniu zasadniczych różnic.

Komisja może zasięgać opinii zespołu w sprawie wszelkich zmian w istniejącym systemie.

3. Państwa Członkowskie podejmują działania służące dostarczaniu niezbędnych informacji dotyczących uznawania dyplomów i zaświadczeń oraz na temat innych warunków decydujących o podejmowaniu zawodu regulowanego w ramach niniejszej dyrektywy. W wypełnieniu tego zadania mogą one korzystać z pomocy istniejących sieci informacyjnych oraz, w razie potrzeby, odpowiednich stowarzyszeń lub organizacji zawodowych. Komisja podejmuje działania konieczne dla zapewnienia rozwoju, koordynacji i przekazywania niezbędnych informacji.

ROZDZIAŁ IX

Procedura odstępstwa od prawa wyboru pomiędzy stażem adaptacyjnym a testem umiejętności

Artykuł 14

1. Jeżeli na mocy art. 4 ust. 1 lit. b) akapit drugi zdanie drugie lub art. 5 akapit trzeci, bądź art. 7 lit. a) akapit drugi zdanie drugie Państwo Członkowskie występuje z wnioskiem o nieprzyznanie wnioskodawcom prawa wyboru między stażem adaptacyjnym a testem umiejętności w rozumieniu niniejszej dyrektywy, przekazuje ono niezwłocznie Komisji projekt odpowiedniego postanowienia. Jednocześnie powiadamia ono Komisję o przyczynach, które spowodowały, że wydanie takiego postanowienia było konieczne.

Komisja niezwłocznie powiadamia o projekcie pozostałe Państwa Członkowskie; może ona także konsultować się w sprawie projektu z zespołem koordynacyjnym, o którym mowa w art. 13 ust. 2.

2. Bez uszczerbku dla możliwości Komisji i pozostałych Państw Członkowskich wyrażania opinii na temat projektu Państwo Członkowskie może wydać takie postanowienie tylko wtedy, jeżeli Komisja nie podejmie w ciągu trzech miesięcy decyzji odmownej.

3. Na wniosek Państwa Członkowskiego lub Komisji Państwa Członkowskie przekazują im bezzwłocznie ostateczny tekst jakiegokolwiek postanowienia wynikającego z zastosowania niniejszego artykułu.

▼B

ROZDZIAŁ X

Procedura wnoszenia zmian do załączników C oraz D

▼M6

Artykuł 15

1. Wykaz kursów kształcenia i szkolenia wymienionych w załączniku C i D może być zmieniony na podstawie uzasadnionego wniosku złożonego przez każde zainteresowane Państwo Członkowskie na ręce Komisji. Do wniosku należy dołączyć wszelkie właściwe informacje, w szczególności teksty odpowiednich przepisów prawa krajowego. Wnioskujące Państwo Członkowskie informuje o tym inne Państwa Członkowskie.

2. Komisja bada dany kurs kształcenia i kurs szkoleniowy, jak również kursy wymagane w innych Państwach Członkowskich. Weryfikuje w szczególności, czy kwalifikacje zdobyte w trakcie danego kursu zapewniają jego uczestnikowi:

— poziom wykształcenia lub wyszkolenia zawodowego o porównywalnie wyższym poziomie w stosunku do kursu na poziomie policealnym, określonego w art. 1 lit. a) akapit pierwszy tiret drugie i), oraz

— zbliżony poziom odpowiedzialności i działalności.

3. Komisję wspomaga Komitet.

Komitet uchwala swój regulamin wewnętrzny.

4. W przypadku odniesienia się do niniejszego artykułu – art. 4 i 7 decyzji 1999/468/WE ([1]) stosuje się z uwagi na przepisy zawarte w jej art. 8.

Okres ustanowiony w art. 4 ust. 3 decyzji 1999/468/WE ustala się dwa miesiące.

5. Komisja informuje zainteresowane Państwo Członkowskie o podjętej decyzji oraz, w razie potrzeby, publikuje zmieniony wykaz w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

6. Zmiany dokonane w wykazie kursów kształcenia i kursów szkoleniowych w załączniku C i D w sprawie podstaw powyżej określonej procedury są stosowane niezwłocznie w terminie ustalonym przez Komisję.

▼B

ROZDZIAŁ XI

Inne przepisy

Artykuł 16

Po upływie terminu, o którym mowa w art. 17, Państwa Członkowskie przekazują Komisji co dwa lata sprawozdanie z zastosowania wprowadzonego systemu.

Poza ogólnymi uwagami sprawozdanie to zawiera statystyczne podsumowanie podjętych decyzji oraz opis podstawowych problemów wynikających ze stosowania niniejszej dyrektywy.

([1]) Decyzja Rady 1999/468/WE z dnia 28 czerwca 1999 r. ustanawiająca warunki wykonywania uprawnień wykonawczych przyznanych Komisji (Dz.U. L 184 z 17.7.1999, str. 23).

▼B

Artykuł 17

1. Państwa Członkowskie przyjmują przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne konieczne do wykonania niniejszej dyrektywy przed dniem 18 czerwca 1994 r. i niezwłocznie powiadamiają o tym Komisję.

Wspomniane środki zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie to towarzyszy ich urzędowej publikacji. Metody dokonywania takiego odniesienia określane są przez Państwa Członkowskie.

2. Państwa Członkowskie przekazują Komisji teksty podstawowych przepisów prawa krajowego, przyjętych na podstawie niniejszej dyrektywy.

Artykuł 18

Najpóźniej pięć lat od daty wskazanej w art. 17 Komisja składa sprawozdanie Parlamentowi Europejskiemu, Radzie oraz Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu z zastosowania niniejszej dyrektywy.

Po odbyciu wszelkich niezbędnych konsultacji Komisja przedstawia swoje wnioski dotyczące jakichkolwiek zmian, które mogą być wniesione do niniejszej dyrektywy. Jednocześnie Komisja, jeśli to konieczne, przedkłada propozycje ulepszenia istniejącego systemu, mając na względzie ułatwienie swobody przemieszczania się, swobody przedsiębiorczości oraz swobody świadczenia usług.

Artykuł 19

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do Państw Członkowskich.

▼B

ZAŁĄCZNIK A

Lista dyrektyw, o których mowa w art. 2 akapit drugi

1. 64/429/EWG ([1])

   Dyrektywa Rady z dnia 7 lipca 1964 r. w sprawie uzyskiwania swobody przedsiębiorczości oraz swobody świadczenia usług na własny rachunek w przemyśle produkcyjnym i przetwórczym podlegającym grupom głównym ISIC 23-40 (przemysł i rzemiosło).

   64/427/EWG ([2])

   Dyrektywa Rady z dnia 7 lipca 1964 r. ustanawiająca szczegółowe przepisy w sprawie środków przejściowych, dotyczące osób prowadzących działalność na własny rachunek w przemyśle produkcyjnym i przetwórczym podlegającym grupom głównym ISIC 23-40 (przemysł i rzemiosło).

2. 68/365/EWG ([3])

   Dyrektywa Rady z dnia 15 października 1968 r. w sprawie uzyskiwania swobody przedsiębiorczości oraz swobody świadczenia usług na własny rachunek w produkcji żywności i napojów (grupy główne ISIC 20 i 21).

   68/366/EWG ([4])

   Dyrektywa Rady z dnia 15 października 1968 r. ustanawiająca szczegółowe przepisy w sprawie środków przejściowych, dotyczące osób prowadzących działalność na własny rachunek w produkcji żywności i napojów (grupy główne ISIC 20 i 21).

3. 64/223/EWG ([5])

   Dyrektywa Rady z dnia 25 lutego 1964 r. w sprawie uzyskiwania swobody przedsiębiorczości oraz swobody świadczenia usług na własny rachunek w handlu hurtowym.

   64/224/EWG ([6])

   Dyrektywa Rady z dnia 25 lutego 1964 r. w sprawie uzyskiwania swobody przedsiębiorczości oraz swobody świadczenia usług w działalności pośredników w handlu, przemyśle i rzemiośle.

   64/222/EWG ([7])

   Dyrektywa Rady z dnia 15 lutego 1964 r. ustanawiająca szczegółowe przepisy w sprawie środków przejściowych, dotyczące działalności w handlu hurtowym oraz działalności pośredników w handlu, przemyśle i rzemiośle.

4. 68/363/EWG ([8])

   Dyrektywa Rady z dnia 15 października 1968 r. w sprawie uzyskiwania swobody przedsiębiorczości oraz swobody świadczenia usług na własny rachunek w handlu detalicznym (z grupy ISIC 612).

   68/364/EWG ([9])

   Dyrektywa Rady z dnia 15 października 1968 r. ustanawiająca szczegółowe przepisy w sprawie środków przejściowych, dotyczące działalności na własny rachunek w handlu detalicznym (z grupy ISIC 612).

5. 70/522/EWG ([10])

   Dyrektywa Rady z dnia 30 listopada 1970 r. w sprawie uzyskiwania swobody prowadzenia działalności oraz swobody świadczenia usług na własny rachunek w hurtowym handlu węglem oraz działalności pośredników w handlu węglem (z grupy ISIC 6112).

([1]) Dz.U. 117 z 23.7.1964, str. 1880/64.
([2]) Dz.U. 117 z 23.7.1964, str. 1863/64. Dyrektywa zmieniona przez dyrektywę 69/77/EWG (Dz.U. L 59 z 10.3.1969, str. 8).
([3]) Dz.U. L 260 z 22.10.1968, str. 9.
([4]) Dz.U. L 260 z 22.10.1968, str. 12.
([5]) Dz.U. 56 z 4.4.1964, str. 863/64.
([6]) Dz.U. 56 z 4.4.1964, str. 869/64.
([7]) Dz.U. 56 z 4.4.1964, str. 857/64.
([8]) Dz.U. L 260 z 22.10.1968, str. 1.
([9]) Dz.U. L 260 z 22.10.1968, str. 6.
([10]) Dz.U. L 267 z 10.12.1970, str. 14.

▼B

70/523/EWG ([1])

Dyrektywa Rady z dnia 30 listopada 1970 r. ustanawiająca szczegółowe przepisy w sprawie środków przejściowych, dotyczące działalności na własny rachunek w hurtowym handlu węglem i pośredników w handlu węglem (z grupy ISIC 6112).

6. 74/557/EWG ([2])

Dyrektywa Rady z dnia 4 czerwca 1974 r. w sprawie osiągnięcia swobody przedsiębiorczości oraz swobody świadczenia usług w odniesieniu do działalności osób pracujących na własny rachunek oraz pośredników zajmujących się handlem i dystrybucją produktów toksycznych.

74/556/EWG ([3])

Dyrektywa Rady z dnia 4 czerwca 1974 r. ustanawiająca szczegółowe przepisy w sprawie środków przejściowych odnoszących się do handlu i dystrybucji produktów toksycznych i działalności w tym zakresie, związane z profesjonalnym wykorzystaniem tych produktów, z działalnością pośredników włącznie.

7. 68/367/EWG ([4])

Dyrektywa Rady z dnia 15 października 1968 r. w sprawie uzyskiwania swobody prowadzenia działalności oraz swobody świadczenia usług na własny rachunek w sektorze usług personalnych (z grupy głównej ISIC 85):

1. Restauracje, kawiarnie, gospody i inne miejsca spożywania posiłków i picia napojów (grupa ISIC 852).

2. Hotele, kwatery prywatne, campingi i inne miejsca zakwaterowania (grupa ISIC 853).

68/368/EWG ([5])

Dyrektywa Rady z dnia 15 października 1968 r. ustanawiająca szczegółowe przepisy w sprawie środków przejściowych, dotyczące działalności na własny rachunek w sektorze usług personalnych (z grupy głównej ISIC 85):

1. Restauracje, kawiarnie, gospody i inne miejsca spożywania posiłków i picia napojów (grupa ISIC 852).

2. Hotele, kwatery prywatne, campingi i inne miejsca zakwaterowań (grupa ISIC 853).

8. 77/92/EWG ([6])

Dyrektywa Rady z dnia 13 grudnia 1976 r. w sprawie środków mających ułatwić skuteczne osiągnięcie swobody przedsiębiorczości oraz swobody świadczenia usług w odniesieniu do działalności agentów i brokerów ubezpieczeniowych (z grupy ISIC 630) oraz, w szczególności, środków przejściowych dotyczących tych działalności.

9. 82/470/EWG ([7])

Dyrektywa Rady z dnia 29 czerwca 1982 r. w sprawie środków ułatwiających efektywną realizację swobody przedsiębiorczości i swobody świadczenia usług dotyczących działalności na własny rachunek w pewnych sektorach związanych z transportem i biurami podróży (grupa ISIC 720).

10. 82/489/EWG ([8])

Dyrektywa Rady z dnia 19 lipca 1982 r. w sprawie środków ułatwiających efektywną realizację swobody przedsiębiorczości i swobody świadczenia usług fryzjerskich.

11. 75/368/EWG ([9])

Dyrektywa Rady z dnia 16 czerwca 1975 r. w sprawie środków ułatwiających efektywną realizację swobody przedsiębiorczości i swobody świad-

([1]) Dz.U. L 267 z 10.12.1970, str. 18.
([2]) Dz.U. L 307 z 18.11.1974, str. 5.
([3]) Dz.U. L 307 z 18.11.1974, str. 1.
([4]) Dz.U. L 260 z 22.10.1968, str. 16.
([5]) Dz.U. L 260 z 22.10.1968, str. 19.
([6]) Dz.U. L 260 z 31.1.1977, str. 14.
([7]) Dz.U. L 213 z 21.7.1982, str. 1.
([8]) Dz.U. L 218 z 27.7.1982, str. 24.
([9]) Dz.U. L 167 z 30.6.1975, str. 22.

▼B

czenia usług dotyczących różnych typów działalności (z przedziału ISIC od 01 do 85) oraz, w szczególności, środków przejściowych dotyczących tych działalności.

12. 75/369/EWG ([1])

Dyrektywa Rady z dnia 16 czerwca 1975 r. w sprawie środków ułatwiających efektywną realizację swobody przedsiębiorczości i swobody świadczenia usług dotyczących działalności objazdowej oraz, w szczególności, środków przejściowych dotyczących tych działalności.

Uwaga

Niektóre wyżej wymienione dyrektywy zostały uzupełnione przez Akty Przystąpienia Danii, Irlandii i Zjednoczonego Królestwa (Dz.U. L 73 z 27.3.1972), Grecji (Dz.U. L 291 z 19.11.1979) oraz Hiszpanii i Portugalii (Dz.U. L 302 z 15.11.1985).

([1]) Dz.U. L 167 z 30.6.1975, str. 29.

▼B

ZAŁĄCZNIK B

Lista dyrektyw, o których mowa w art. 2 akapit trzeci

Są to dyrektywy wymienione pod numerami od 1 do 7 w załączniku A, z wyjątkiem dyrektywy 74/556/EWG wymienionej pod numerem 6.

▼B

ZAŁĄCZNIK C

SPIS KURSÓW O SZCZEGÓLNYM PROFILU, O KTÓRYCH MOWA W ART. 1 LIT. a) AKAPIT PIERWSZY TIRET DRUGIE PPKT ii)

1. **Dziedzina paramedyczna i socjopedagogiczna**

▼A2

W Republice Czeskiej

szkolenia przygotowujące do zawodu:

— asystent sanitarny („zdravotnický asistent”),

którym odpowiada kształcenie trwające co najmniej 13 lat, w tym co najmniej 8 lat kształcenia podstawowego i 4 lata kształcenia zawodowego na poziomie średnim w medycznej szkole średniej, zakończone egzaminem „maturitní zkouška”,

— asystent dietetyk („nutriční asistent”)

którym odpowiada kształcenie trwające co najmniej 13 lat, w tym co najmniej 8 lat kształcenia podstawowego i 4 lata kształcenia zawodowego na poziomie średnim w medycznej szkole średniej, zakończone egzaminem „maturitní zkouška”.

▼B

W Niemczech

kursy przygotowujące do zawodu:

— pielęgniarki pediatrycznej („Kinderkrankenschwester/Kinderkrankenpfleger”),

▼M1

— fizjoterapeuty („Krankengymnast(in)/Physiotherapeut(in)” ([1])),

▼M7

— terapeuta zajęciowy/ergoterapeuta („Beschäftigungs- und Arbeitstherapeut/Ergotherapeut”),

▼B

— logopedy („Logopäde/Logopädin”),

— ortoptyka („Orthoptist(in)”),

— wychowawcy/wychowawczyni z egzaminem państwowym („Staatlich anerkannte(r) Erzieher(in)”),

— wychowawcy/wychowawczyni terapeuty z egzaminem państwowym („Staatlich anerkannte(r) Heilpädagoge(-in)”),

▼M1

— technika laboranta medycznego („>medizinisch-technische(r) Laboratoriums-Assistent(in)”),

— technika rentgenologicznego („medizinisch-technische(r) Radiologie-Assistent(in)”),

— technika diagnostyki czynnościowej („medizinisch-technische(r) Assistent (in) für Funktionsdiagnostik”),

— technika weterynaryjnego („veterinärmedizinisch-technische(r) Assistent (in)”),

— dietetyka („Diätassistent(in)”),

— technika farmaceutycznego („Pharmazieingenieur”), wydany przed dniem 31 marca 1994 r. na terytorium byłej Niemieckiej Republiki Demokratycznej lub na terytorium nowych Landów („Länder”),

([1]) Z dniem 1 czerwca 1994 r., tytuł zawodowy „Krankengymnast(in)” został zastąpiony tytułem „Physiotherapeut(in)”. Niezależnie od powyższego, osoby wykonujące ten zawód, którzy otrzymali dyplomy przed tą datą mogą, jeżeli taka jest ich wola, nadal używać poprzedniego tytułu „Krankengymnast(in)”

▼M1

— pielęgniarza psychiatrycznego/pielęgniarki psychiatrycznej („Psychiatrische(r) Krankenschwester/Krankenpfleger”),

— logopedy („Sprachtherapeut(in)”).

▼B

We Włoszech

kursy przygotowujące do zawodu:

— technika dentystycznego („odontotecnico”),

— optyka („ottico”).

▼M7

_____

▼A2

W Cyprze

szkolenia przygotowujące do zawodu:

— technik dentystyczny („οδοντοτεχνίτης”)

którym odpowiada kształcenie trwające co najmniej 14 lat, w tym zawierające co najmniej 6 lat kształcenia podstawowego, 6 lat kształcenia na poziomie średnim i 2 lata pomaturalnego kształcenia zawodowego, a następnie 1 rok stażu zawodowego.

— optyk („τεχνικόςοπτικός”)

którym odpowiada kształcenie trwające co najmniej 14 lat, w tym co najmniej 6 lat kształcenia podstawowego, 6 lat kształcenia na poziomie średnim i 2 lata kształcenia pomaturalnego, a następnie 1 rok stażu zawodowego.

W Łotwie

szkolenia przygotowujące do zawodu:

— pomoc dentystyczna („zobārstniecības māsa”)

którym odpowiada kształcenie trwające co najmniej 13 lat, w tym co najmniej 10 lat nauki w szkole powszechnej i 2 lata kształcenia zawodowego w szkole medycznej, a następnie 3 lata stażu zawodowego zakończonego egzaminem dającym świadectwo w tej specjalności.

— biomedyczny technik laborant („biomedicīnas laborants”)

którym odpowiada kształcenie trwające co najmniej 12 lat, w tym co najmniej 10 lat nauki w szkole powszechnej i 2 lata kształcenia zawodowego w szkole medycznej, a następnie 2 lata stażu zawodowego zakończonego egzaminem dającym świadectwo w tej specjalności.

— technik dentystyczny („zobu tehniķis”)

którym odpowiada kształcenie trwające co najmniej 12 lat, w tym co najmniej 10 lat nauki w szkole powszechnej i 2 lata kształcenia zawodowego w szkole medycznej, a następnie 2 lata stażu zawodowego zakończonego egzaminem dającym świadectwo w tej specjalności.

— technik farmaceutyczny („fizioterapeita asistents”)

którym odpowiada kształcenie trwające co najmniej 12 lat, w tym co najmniej 10 lat nauki w szkole powszechnej i 2 lata kształcenia zawodowego w szkole medycznej zakończonego specjalnym egzaminem końcowym, a następnie co najmniej 17 tygodni stażu zawodowego.

▼B

W Luksemburgu

kursy przygotowujące do zawodu:

— technika rentgenologicznego („assistant(e) technique médical(e) en radiologie”),

— technika laboranta („assistant(e) technique médical(e) de laboratoire”),

— pielęgniarza(-arki) psychiatrycznego(-ej) („infirmier/ière psychiatrique”),

— technika asystenta chirurga („assistant(e) technique médical(e) en chirurgie”),

— pielęgniarza(-arki) pediatrycznego(-ej) („infirmier/ière puériculteur/trice”),

▼B

— pielęgniarza(-arki) anestezjologicznego(-ej) („infirmier/ière anesthésiste”),

— dyplomowanego masażysty/masażystki („masseur/euse diplômé(e)”),

— wychowawcy/wychowawczyni („éducateur/trice”),

▼M2

W Niderlandach

— asystent weterynarii („dierenartassistent”).

▼M4

W Austrii

— specjalne podstawowe szkolenie dla pielęgniarek specjalizujących się w sprawowaniu opieki nad dziećmi i osobami w młodym wieku;

— specjalne podstawowe szkolenie dla pielęgniarek zajmujących się chorymi psychicznie.

▼B

którym odpowiada kształcenie o łącznym czasie trwania co najmniej trzynastu lat, obejmujące:

— albo co najmniej trzy lata kształcenia zawodowego w szkole specjalizacyjnej, zakończonego egzaminem, w niektórych przypadkach uzupełnionego rocznym lub dwuletnim kursem specjalizacji, zakończonym egzaminem,

— albo co najmniej dwa i pół roku kształcenia zawodowego w szkole specjalizacyjnej, zakończonego egzaminem i uzupełnionego co najmniej sześciomiesięczną praktyką zawodową lub co najmniej sześciomiesięcznym doświadczeniem zawodowym, uzyskanym we właściwej instytucji,

— albo co najmniej dwa lata kształcenia zawodowego w szkole specjalizacyjnej zakończonego egzaminem i uzupełnionego co najmniej rocznym doświadczeniem zawodowym lub co najmniej roczną praktyką we właściwej instytucji,

▼M2

— albo, w przypadku asystentów weterynarii („dierenartassistent”) w Niderlandach, trzy lata kształcenia zawodowego w specjalistycznej szkole (schemat „MBO”) albo alternatywnie trzy lata kształcenia zawodowego w systemie podwójnego terminowania („LLW”); w obu przypadkach kształcenie zakończone jest egzaminem.

▼A1

W Austrii

nauka zawodu:

— optyk szkieł kontaktowych (»Kontaktlinsenoptiker«)

— pedikiurzysta (»Fußpfleger«),

— technik aparatów słuchowych (»Hörgeräteakustiker«),

— aptekarz (»Drogist«),

na którą składa się wykształcenie i kursy szkoleniowe trwające co najmniej czternaście lat, wliczając w to co najmniej pięć lat szkolenia w ramach określonego programu szkoleniowego, podzielonego na co najmniej trzyletni staż obejmujący szkolenie odbywane częściowo w miejscu pracy, a częściowo przeprowadzone przez zawodową instytucję szkoleniową, oraz okres zawodowej praktyki i szkoleń kończący się egzaminem zawodowym dającym prawo do wykonywania zawodu i szkolenia stażystów.

— masażysta (»Masseur«),

na którą składa się kształcenie i kursy szkoleniowe trwające co najmniej czternaście lat, wliczając w to co najmniej pięć lat szkolenia zawodowego w ramach określonego programu szkoleniowego, obejmującego dwuletni staż, dwuletni okres zawodowej praktyki i szkoleń oraz roczny kurs szkoleniowy kończący się egzaminem zawodowym dającym prawo do wykonywania zawodu i szkolenia stażystów.

— opiekun przedszkolny (»Kindergätner/in«),

— opiekun dziecka (»Erzieher«),

▼A1

na którą składa się kształcenie i kursy szkoleniowe trwające co najmniej trzynaście lat, wliczając w to co najmniej pięć lat szkolenia zawodowego w specjalistycznej szkole, kończące się egzaminem.

▼A2

W Słowacji

szkolenia przygotowujące do zawodu:

— nauczyciel w sekcji tańca w podstawowych szkołach artystycznych („učiteľ v tanečnom odbore na základných umeleckých školách”),

którym odpowiada kształcenie trwające co najmniej 14,5 roku, w tym 8 lat kształcenia podstawowego, 4 lata nauki w średniej szkole specjalistycznej i 5 semestrów kursu nauczania tańca.

— wychowawca w specjalnych placówkach edukacyjnych i placówkach służb socjalnych („vychovávatel' v špeciálnych výchovných zariadeniach a v zariadeniach sociálnych služieb”)

którym odpowiada kształcenie trwające co najmniej 14 lat, w tym 8/9 lat kształcenia podstawowego, 4 lata nauki w średniej szkole pedagogicznej lub innej szkole średniej oraz 2 lata dodatkowych studiów pedagogicznych w niepełnym wymiarze czasu.

▼B

2. **Sektor mistrzowski („Mester/Meister/Maître”) odpowiadający kursom kształcącym i szkoleniowym w zakresie działalności rzemieślniczej nieobjętej dyrektywami z załącznika A**

W Danii

kursy przygotowujące do zawodu:

— optyka („optometrist”),

gdzie kurs kształcenia trwa łącznie 14 lat, w tym pięć lat kształcenia zawodowego, podzielone na dwuipółletnie kształcenie teoretyczne prowadzone w zakładzie szkolenia zawodowego oraz dwuipółletnią praktykę zawodową, odbywaną w przedsiębiorstwie, zakończoną uznanym egzaminem z zakresu działalności rzemieślniczej uprawniającym do używania tytułu „Mester”,

— technika ortopedy („Ortopaedimekaniker”),

gdzie kurs kształcenia trwa łącznie 12,5 roku, w tym trzyipółletnie kształcenie zawodowe, podzielone na trwające jeden semestr kształcenie teoretyczne, prowadzone w zakładzie szkolenia zawodowego, i trzyletnią praktykę zawodową, odbywaną w przedsiębiorstwie, zakończoną uznanym egzaminem z zakresu działalności rzemieślniczej uprawniającym do używania tytułu „Mester”,

— wytwórcy obuwia ortopedycznego („ortopaediskomager”),

gdzie kurs kształcenia trwa łącznie 13,5 roku, w tym czteryipółletnie kształcenie zawodowe, podzielone na dwuletni okres szkolenia teoretycznego, prowadzonego w zakładzie szkolenia zawodowego oraz dwuipółletnią praktykę zawodową, odbywaną w przedsiębiorstwie, zakończoną uznanym egzaminem z zakresu działalności rzemieślniczej uprawniającym do używania tytułu „Mester”.

W Niemczech

kursy przygotowujące do zawodu:

— optyka („Augenoptiker”),

— technika dentystycznego („Zahntechniker”),

— bandażysty ortopedycznego („Bandagist”),

— wytwórcy aparatów słuchowych („Hörgeräte-Akustiker”),

— technika ortopedy („Orthopädiemechaniker”),

— wytwórcy obuwia ortopedycznego („Orthopädieschuhmacher”).

W Luksemburgu

kursy przygotowujące do zawodu:

— optyka („opticien”),

▼B

— technika dentystycznego („mécanicien dentaire”),

— wytwórcy aparatów słuchowych („audioprothésiste”),

— technika ortopedy/bandażysty ortopedycznego („mécanicien orthopédiste/bandagiste”),

— wytwórcy obuwia ortopedycznego („orthopédiste-cordonnier”),

gdzie kurs kształcenia trwa łącznie 14 lat, w tym co najmniej pięcioletnie kształcenie odbyte w ramach rozbudowanego systemu kształcenia, częściowo realizowanego w miejscu pracy i częściowo prowadzonego w zakładzie szkolenia zawodowego, zakończonego egzaminem, którego zaliczenie warunkuje wykonywanie zawodu rzemieślnika zarówno niezależnie, jak również jako pracownik najemny o porównywalnym stopniu odpowiedzialności.

▼A1

W Austrii

nauka zawodu:

— bandażysta (»Bandagist«),

— gorseciarz (»Miederwarenerzeuger«),

— optyk (»Optiker«),

— szewc obuwia ortopedycznego (»Orthopädieschuhmacher«),

— technik ortopedyczny (»Orthopädietechniker«),

— technik dentystyczny (»Zahntechniker«),

— ogrodnik (Gärtner),

na którą składa się kształcenie i kursy szkoleniowe trwające co najmniej czternaście lat, wliczając w to co najmniej pięć lat szkolenia w ramach określonego programu szkoleniowego, podzielonego na co najmniej trzyletni staż obejmujący szkolenie odbywane częściowo w miejscu pracy, a częściowo przeprowadzone przez zawodową instytucję szkolenia zawodowego, oraz co najmniej dwuletni okres zawodowej praktyki i szkoleń kończący się egzaminem mistrzowskim dającym prawo do wykonywania zawodu, szkolenia stażystów oraz używania tytułu mistrzowskiego »Meister«.

nauka zawodu dla mistrzów rzemiosła w rolnictwie i leśnictwie, tj.:

— mistrz rolnictwa (Meister in der Landwirtschaft)

— mistrz wiejskiej gospodarki domowej (»Meister in der ländlichen Hauswirtschaft«),

— mistrz ogrodnictwa (»Meister im Gartenbau«)

— mistrz ogrodnictwa warzyw (»Meister im Feldgemüsebau«)

— mistrz pomologii i przetwórstwa owoców (»Meister im Obstbau und in der Obstverwertung«)

— mistrz uprawy winnej latorośli i produkcji wina (»Meister im Weinbau und in der Kellerwirtschaft«),

— mistrz mleczarstwa (»Meister in der Molkerei- und Käsereiwirtschaft«),

— mistrz hodowli koni (»Meister in der Pferdewirtschaft«),

— mistrz rybołówstwa (»Meister in der Fischereiwirtschaft«),

— mistrz hodowli drobiu (»Meister in der Geflügelwirtschaft«),

— mistrz pszczelarstwa (»Meister in der Bienenwirtschaft«),

— mistrz gospodarki leśnej (»Meister in der Forstwirtschaft«),

— mistrz zadrzewiania i zarządzania lasem (»Meister in der Forstgarten- und Forstpflegewirtschaft«),

— mistrz magazynowania artykułów rolniczych (»Meister in der landwirtschaftlichen Lagerhaltung«),

▼A1

na którą składa się kształcenie i kursy szkoleniowe trwające co najmniej pietnaście lat, wliczając w to co najmniej sześć lat szkolenia zawodowego w ramach określonego programu szkoleniowego, podzielonego na co najmniej trzyletni staż obejmujący szkolenie odbywane częściowo w miejscu pracy, a częściowo przeprowadzone przez zawodową instytucję szkolenia zawodowego, oraz co najmniej trzyletni okres zawodowej praktyki i szkoleń kończący się mistrzowskim egzaminem zawodowym dającym prawo do szkolenia stażystów oraz używania tytułu mistrzowskiego »Meister«.

▼A2

W Polsce

szkolenia przygotowujące do zawodu:

— „Nauczyciel praktycznej nauki zawodu”

którym odpowiada kształcenie trwające:

— albo 8 lat kształcenia podstawowego i 5 lat kształcenia zawodowego na poziomie szkoły średniej lub równoważnego kształcenia średniego w odpowiednich dziedzinach, a następnie kurs pedagogiczny trwający co najmniej 150 godzin, kurs bezpieczeństwa i higieny pracy i 2 lata stażu zawodowego w zawodzie, którego będzie nauczać;

— albo 8 lat kształcenia podstawowego i 5 lat kształcenia zawodowego na poziomie szkoły średniej oraz dyplom ukończenia pedagogicznego studium technicznego;

— lub 8 lat kształcenia podstawowego i 2-3 lata zasadniczego kształcenia zawodowego i co najmniej 3 lata doświadczenia zawodowego poświadczonego tytułem mistrza w danym zawodzie, po którym następuje przygotowanie pedagogiczne w wymiarze co najmniej 150 godzin.

W Słowacji

szkolenia przygotowujące do zawodu:

— mistrz kształcenia zawodowego — („majster odbornej výchovy”),

któremu odpowiada kształcenie trwające co najmniej 12 lat, w tym 8 lat kształcenia podstawowego, 4 lata kształcenia zawodowego (pełne kształcenie zawodowe na poziomie średnim i/lub staż na odpowiednich (podobnych) kursach zawodowych lub praktykach), doświadczenie zawodowe trwające co najmniej 3 lata w dziedzinie, w której odbyte było kształcenie lub staż oraz dodatkowe studia pedagogiczne na wydziale pedagogicznym lub na uniwersytecie technicznym, lub pełne wykształcenie na poziomie średnim i staż na odpowiednich (podobnych) kursach zawodowych lub praktykach, doświadczenie zawodowe trwające 3 lata w dziedzinie, w której odbyte było kształcenie lub praktyka oraz dodatkowe studia pedagogiczne na wydziale pedagogicznym, lub do 1 września 2005 r. kształcenie specjalistyczne w dziedzinie pedagogiki specjalnej odbyte w centrach metodycznych dla mistrzów kształcenia zawodowego w szkołach specjalnych bez dodatkowych studiów pedagogicznych.

▼B

3. **Sektor żeglugi morskiej**

a) Żegluga morska

▼A2

W Republice Czeskiej

szkolenia przygotowujące do zawodu:

— asystent pokładowy („Palubní asistent”)

— oficer odpowiedzialny za wachtę nawigacyjną („Námořní poručík”)

— starszy oficer („První palubní důstojník”)

— kapitan statku („Kapitán”)

— asystent maszynowy („Strojní asistent”)

— oficer mechanik wachtowy („Strojní důstojník”)

— drugi oficer mechanik („Druhý strojní důstojník”)

▼A2

— starszy mechanik („První strojní důstojník”)

— elektryk („Elektrotechnik”)

— pierwszy elektryk („Elektrodůstojník”).

▼B

W Danii

kursy przygotowujące do zawodu:

— kapitana statku morskiego („skibsfører”),

— pierwszego oficera („overstyrmand”),

— sternika, oficera pokładowego statku morskiego („enestyrmand, vagthavende styrmand”),

— oficera pokładowego statku morskiego („vagthavende styrmand”),

— mechanika okrętowego („maskinchef”),

— pierwszego mechanika okrętowego („1. maskinmester”),

— pierwszego mechanika okrętowego/mechanika pokładowego („1. maskinmester/vagthavende maskinmester”).

W Niemczech

kursy przygotowujące do zawodu:

— kapitana dużej jednostki przybrzeżnej („Kapitän AM”),

— kapitana jednostki przybrzeżnej („Kapitän AK”),

— oficera pokładowego dużej jednostki przybrzeżnej („Nautischer Schiffsoffizier AMW”),

— oficera pokładowego jednostki przybrzeżnej („Nautischer Schiffsoffizier AKW”),

— głównego mechanika okrętowego, stopień C — szefa maszynowni („Schiffsbetriebstechniker CT — Leiter von Maschinenanlagen”),

— mechanika okrętowego, stopień C — szefa maszynowni („Schiffsmaschinist CMa — Leiter von Maschinenanlagen”),

— mechanika okrętowego, stopień C („Schiffsbetriebstechniker CTW”),

— mechanika okrętowego, stopień C — oficera mechanika okrętowego ponoszącego jednoosobową odpowiedzialność („Schiffsmaschinist CMaW — Technischer Alleinoffizier”).

We Włoszech

kursy przygotowujące do zawodu:

— oficera pokładowego („ufficiale di coperta”),

— oficera mechanika okrętowego („ufficiale di macchina”).

▼A2

W Łotwie

szkolenia przygotowujące do zawodu:

— dla oficera elektryka okrętowego („Kuģu elektromehāniķis”)

— dla mechanika chłodniczego („Kuģa saldēšanas iekārtu mašīnists”).

▼B

W Niderlandach

kursy przygotowujące do zawodu:

— pierwszego oficera jednostki przybrzeżnej (ze szkoleniem uzupełniającym) [„stuurman kleine handelsvaart (met aanvulling)”],

▼B

— mechanika okrętowego jednostki przybrzeżnej (z dyplomem) („diploma motordrijver”),

▼M2

— funkcjonariusz VTS („VTS-functionaris”),

▼M8

w Rumunii

kursy przygotowujące do zawodu:

— sternika morskiego II/ 4 ST CW („timonier maritim”).

▼B

których kształcenie obejmuje:

▼A2 — *w Republice Czeskiej:*

— dla asystenta pokładowego („Palubní asistent”),

1. Osoba, która ukończyła 20 lat.

2. (a) Akademia morska lub inna wyższa szkoła morska — wydział nawigacji, „maturitní zkouška” oba szkolenia muszą być zakończone egzaminem „maturitní zkouška”; oraz zatwierdzona praktyka morska nie krótsza niż sześć miesięcy na statku podczas studiów, lub

(b) Zatwierdzona praktyka morska nie krótsza niż dwa lata w charakterze marynarza wchodzącego w skład wachty nawigacyjnej na statku i ukończenie zatwierdzonego szkolenia odpowiadającego standardom umiejętności wymienionych w sekcji A-II/1 kodeksu STCW (Międzynarodowej Konwencji o wymaganiach w zakresie wyszkolenia marynarzy, wydawania im świadectw oraz pełnienia wacht) zatwierdzonego przez akademię morską lub inną wyższą szkołę morską jako stronę Konwencji STCW, oraz zdanie egzaminu przed komisją egzaminacyjną uznaną przez MTC (Komitet Transportu Morskiego Republiki Czeskiej).

— dla oficerów odpowiedzialnych za wachtę nawigacyjną („Námořní poručík”),

1. Zatwierdzona praktyka morska w charakterze asystenta pokładowego na statkach o tonażu brutto równym lub większym niż 500 trwająca co najmniej 6 miesięcy w przypadku absolwentów akademii morskiej lub innej wyższej szkoły morskiej lub 1 rok w przypadku absolwentów zatwierdzonych kursów, w tym co najmniej 6 miesięcy praktyki w charakterze marynarza wchodzącego w skład wachty nawigacyjnej.

2. Całkowicie uzupełniony oraz zatwierdzony dziennik pokładowy szkolenia kadetów na marynarzy.

— dla starszego oficera („První palubní důstojník”),

Świadectwo uprawnień oficera odpowiedzialnego za wachty nawigacyjne na statkach o tonażu brutto równym lub większym niż 500 oraz trwająca co najmniej 12 miesięcy zatwierdzona praktyka morska w tym charakterze.

— dla kapitana statku („Kapitán”),

Świadectwo służby w charakterze kapitana na statkach o tonażu brutto pomiędzy 500 i 3 000.

Świadectwo uprawnień drugiego oficera na statkach o tonażu brutto równym lub większym niż 3 000 oraz trwająca co najmniej 6 miesięcy zatwierdzona praktyka morska w charakterze drugiego oficera na statkach o tonażu brutto równym lub większym niż 500 oraz trwająca co najmniej 6 miesięcy zatwierdzona praktyka morska w charakterze drugiego oficera na statkach o tonażu brutto równym lub większym niż 3 000.

— dla asystenta maszynowego („Strojní asistent”),

1. Osoba, która ukończyła 20 lat.

▼A2

2. Akademia morska lub inna wyższa szkoła morska — wydział inżynierii morskiej i zatwierdzona praktyka morska nie krótsza niż 6 miesięcy na statkach w czasie studiów.

— dla oficera mechanika wachtowego („Strojní důstojník”),

Zatwierdzona praktyka morska w charakterze motorzysty wachtowego trwająca co najmniej 6 miesięcy w przypadku absolwentów akademii morskiej lub innej wyższej szkoły morskiej.

— dla drugiego oficera mechanika („Druhý strojní důstojník”),

Zatwierdzona praktyka morska trwająca co najmniej 12 miesięcy w charakterze trzeciego oficera mechanika na statkach zasilanych urządzeniami napędowymi o mocy równej lub większej niż 750 kW.

— dla starszego mechanika („První strojní důstojník”),

Właściwe świadectwo służby w charakterze drugiego oficera mechanika okrętowego na statkach zasilanych urządzeniami napędowymi o mocy równej lub większej niż 3 000 kW i mający nie mniej niż 6 miesięcy zatwierdzonej praktyki morskiej w tym charakterze.

— dla elektryka („Elektrotechnik”),

1. Osoba, która ukończyła 18 lat.

2. Wydział inżynieryjno-elektroniczny akademii morskiej lub innej, lub szkoła techniczna lub szkoła wyższa o kierunku elektrotechnicznym, wszystkie szkolenia muszą być zakończone egzaminem „maturitní zkouška” i trwająca co najmniej 12 miesięcy zatwierdzona praktyka w dziedzinie inżynierii elektrotechnicznej.

— pierwszego elektryka („Elektrodůstojník”),

1. Akademia morska lub wyższa szkoła morska — wydział elektrotechniki okrętowej lub inna akademia lub policealna szkoła o specjalności elektrotechniki; wszystkie szkolenia muszą być zakończone egzaminem „maturitní zkouška” lub egzaminem państwowym.

2. Zatwierdzona praktyka morska w charakterze elektryka trwająca co najmniej 12 miesięcy w przypadku absolwentów akademii lub szkoły wyższej, lub 24 miesięcy w przypadku absolwentów szkoły średniej,

▼B

— *w Danii dziewięć lat szkoły podstawowej, a następnie podstawowy kurs kształcenia zasadniczego i/lub służba na morzu, trwające od 17 do 36 miesięcy, uzupełnione o:*

— w przypadku oficera pokładowego — roczne specjalistyczne szkolenie zawodowe,

— w pozostałych przypadkach — trzyletnie specjalistyczne szkolenie zawodowe,

— *w Niemczech łącznie od 14 do 18 lat, w tym trzyletni kurs zasadniczego kształcenia zawodowego oraz roczna służba na morzu, a następnie od roku do dwóch lat specjalistycznego kształcenia zawodowego, uzupełnionego ewentualnie dwuletnią praktyką nawigacyjną,*

— *we Włoszech łącznie 13 lat, w tym pięć lat kształcenia zawodowego zakończonego egzaminem, i ewentualnie uzupełnionego praktyką zawodową,*

▼A2

— *W Łotwie:*

— dla oficera elektryka okrętowego („Kuģu elektromehāniķis”),

1. Osoba, która ukończyła 18 lat.

2. Wymagane co najmniej 12 lat i 6 miesięcy nauki, w tym co najmniej 9 lat kształcenia podstawowego i co najmniej 3 lata kształcenia zawodowego. Dodatkowo wymagana jest praktyka morska trwająca co najmniej 6 miesięcy w charakterze elek-

▼A2

tryka okrętowego lub pomocnika inżyniera elektronika na statkach o mocy silnika wyższej niż 750 kW. Kształcenie zawodowe jest zakończone specjalnym egzaminem przeprowadzanym przez właściwy organ zgodnie z programem szkolenia zatwierdzonym przez Ministerstwo Transportu,

— dla mechanika chłodniczego („Kuģa saldēšanas iekārtu mašīnists”),

1. Osoba, która ukończyła 18 lat.

2. Wymagane co najmniej 13 lat nauki, w tym co najmniej 9 lat kształcenia podstawowego i co najmniej 3 lata kształcenia zawodowego. Dodatkowo wymagana jest praktyka morska w charakterze pomocnika inżyniera urządzeń chłodzących trwająca co najmniej 12 miesięcy. Kształcenie zawodowe jest zakończone specjalnym egzaminem przeprowadzanym przez właściwy organ zgodnie programem szkolenia zatwierdzonym przez Ministerstwo Transportu,

▼M2

— *W Niderlandach*

— na pierwszego oficera (jednostki żeglugi przybrzeżnej) (ze szkoleniem uzupełniającym) („stuurman kleine handelsvaart (met aanvulling)”) oraz mechanika jednostki przybrzeżnej (dyplomowanego) („diploma motordrijver”), obejmujące kurs trwający 14 lat, w tym co najmniej dwa lata w specjalistycznej szkole zawodowej, uzupełnione 12-stomiesięczną praktyką zawodową,

— funkcjonariusza VTS („VTS-functionaris”), o łącznym czasie trwania wynoszącym co najmniej 15 lat, obejmujący co najmniej trzy lata wyższego kształcenia zawodowego („HBO”) lub średniego szkolenia zawodowego („MBO”), po których następują krajowe lub regionalne kursy specjalizacji, z których każdy obejmuje co najmniej dwanaście tygodni szkolenia teoretycznego i jest zakończony egzaminem,

▼M8

— *w Rumunii:*

— dla sternika morskiego II/ 4 ST CW („timonier maritim”):

1. Osoba, która ukończyła 18 lat.

2. a) posiada odpowiednie świadectwo kompetencji marynarza (szkoła średnia o profilu morskim); odbyła praktykę morską trwającą 24 miesięcy jako marynarz na pokładzie statków morskich, z czego przynajmniej 12 miesięcy odbyte w ciągu ostatnich pięciu lat; uczęszczała na zatwierdzony kurs upoważniający do awansu na poziom wykonawczy (7 dni),

b) lub posiada odpowiednie świadectwo kompetencji marynarza (szkoła średnia o profilu morskim) lub świadectwo kompetencji operatora radiowego, operatora technicznego morskich radiowych usług ruchomych; odbyła praktykę morską trwającą 24 miesięcy jako marynarz oraz jako operator radiowy, operator techniczny morskich radiowych usług ruchomych, lub operator systemu GMDSS-GOC; uczęszczała na zatwierdzony kurs upoważniający do awansu na poziom wykonawczy (7 dni).

▼B

i które jest uznane w ramach Międzynarodowej Konwencji STCW (Międzynarodowa Konwencja o Wymaganiach w Zakresie Wyszkolenia Marynarzy, Wydawania Im Świadectw oraz Pełnienia Wacht, 1978 r.).

b) Rybołówstwo morskie

W Niemczech

kursy przygotowujące do zawodu:

— kapitana statku, połowy głębokowodne („Kapitän BG/Fischerei”),

— kapitana statku, połowy przybrzeżne („Kapitän BK/Fischerei”),

— oficera pokładowego, jednostka głębokowodna („Nautischer Schiffsoffizier BGW/Fischerei”),

▼B

— oficera pokładowego, jednostka przybrzeżna („Nautischer Schiffsoffizier BKW/Fischerei”).

W Niderlandach

kursy przygotowujące do zawodu:

— pierwszego oficera/mechanika okrętowego V („stuurman werktuigkundige V”),

— mechanika okrętowego IV (jednostka rybacka) („werktuigkundige IV visvaart”),

— pierwszego oficera IV (jednostka rybacka) („stuurman IV visvaart”),

— pierwszego oficera/mechanika okrętowego VI („stuurman werktuigkundige VI”),

które odpowiadają szkoleniom:

— w Niemczech o łącznej długości mogącej się wahać od 14 do 18 lat, w tym trzyletni kurs zasadniczego kształcenia zawodowego i roczna służba na morzu oraz specjalistyczne szkolenie zawodowe trwające od roku do dwóch lat, uzupełnione ewentualnie dwuletnią zawodową praktyką nawigacyjną,

— w Niderlandach o kursie nauki wahającym się od 13 do 15 lat, w tym co najmniej dwa lata w specjalistycznej szkole zawodowej, uzupełnionemu przez roczną praktyką zawodową,

uznanym w ramach Konwencji Torremolinos (Międzynarodowa Konwencja o Bezpieczeństwie Statków Rybackich, 1977 r.).

4. **Sektor techniczny**

▼A2

W Republice Czeskiej

szkolenia przygotowujące do zawodu:

— autoryzowany technik, autoryzowany pracownik budowlany„autorizovaný technik, autorizovaný stavitel”),

którym odpowiada kształcenie zawodowe trwające co najmniej 9 lat, w tym 4 lata technicznego średniego wykształcenia zakończonego egzaminem „*maturitní zkouška*” (egzamin średniej szkoły technicznej), 5 lat doświadczenia zawodowego zakończonego testem kwalifikacji zawodowych w celu podejmowania niektórych czynności zawodowych w dziedzinie budownictwa (zgodnie z ustawą nr 50/1976 Sb. (ustawa o budownictwie) i ustawą nr 360/1992 Sb.).

— maszynista („Fyzická osoba řídící drážní vozidlo”),

którym odpowiada kształcenie trwające co najmniej 12 lat, w tym co najmniej 8 lat kształcenia podstawowego i co najmniej 4 lata kształcenia zawodowego na poziomie średnim zakończonego egzaminem „*maturitní zkouška*”, oraz zakończonego egzaminem państwowym wprowadzania w ruch pojazdów.

— technik przeglądu trakcji („Drážní revizní technik”),

którym odpowiada kształcenie trwające co najmniej 12 lat, w tym co najmniej 8 lat kształcenia podstawowego i 4 lata kształcenia zawodowego w średniej szkole mechanicznej lub elektrycznej zakończonego egzaminem „*maturitní zkouška*”.

— instruktor jazdy („Učitel autoškoly”),

osoba która ukończyła 24 lata, mająca wykształcenie trwające co najmniej 12 lat, w tym co najmniej 8 lat kształcenia podstawowego i co najmniej 4 lata kształcenia zawodowego na poziomie średnim nastawionego na ruch drogowy lub mechanikę zakończonego egzaminem „*maturitní zkouška*”.

— technik administracji kontroli technicznej pojazdów („Kontrolní technik STK”),

osoba która ukończyła 21 lat, wymagane co najmniej 12 lat nauki, w tym co najmniej 8 lat kształcenia podstawowego i co najmniej 4 lata kształcenia zawodowego na poziomie średnim zakończonego egzaminem „*maturitní zkouška*”, a następnie co najmniej 2 lata praktyki technicznej;

▼A2

zainteresowana osoba musi posiadać prawo jazdy, zaświadczenie o niekaralności oraz ukończyć specjalne szkolenie dla państwowych techników trwające co najmniej 120 godzin oraz zdać egzamin.

— mechanik odpowiedzialny za kontrolę emisji samochodowych („Mechanik měření emisí”),

którym odpowiada kształcenie trwające co najmniej 12 lat, w tym co najmniej 8 lat kształcenia podstawowego i co najmniej 4 lata kształcenia zawodowego na poziomie średnim zakończonego egzaminem „*maturitní zkouška*”, ponadto zgłaszający musi ukończyć co najmniej trzyletnią techniczną praktykę i specjalne szkolenie dla „mechaników odpowiedzialnych za kontrolę emisji samochodowych” trwające 8 godzin oraz zdać egzamin.

— kapitan statku klasy I („Kapitán I. třídy”),

którym odpowiada kształcenie trwające co najmniej 15 lat, w tym 8 lat kształcenia podstawowego i 3 lata kształcenia zawodowego zakończonego egzaminem „*maturitní zkouška*” i kończące się egzaminem potwierdzonym świadectwem posiadanych umiejętności. Po kształceniu zawodowym musi nastąpić czteroletnia praktyka zawodowa zakończonego egzaminem.

— konserwator zabytków stanowiących dzieła rzemiosła artystycznego („restaurátor památek, které jsou díly uměleckých řemesel”),

którym odpowiada kształcenie trwające 12 lat, jeżeli zawiera pełne kształcenie techniczne na poziomie średnim na kursie konserwatorskim, lub 10 do 12 lat studiów na kursach spokrewnionych, ponad 5 lat doświadczenia zawodowego w przypadku pełnego kształcenia technicznego na poziomie średnim zakończonego egzaminem „*maturitní zkouška*”, lub 8 lat stażu zawodowego w przypadku technicznego kształcenia na poziomie średnim z końcowym egzaminem praktycznym.

— konserwator dzieł sztuki, które nie są zabytkami i są przechowywane w kolekcjach muzeów i galerii oraz innych przedmiotów o wartości kulturowej („restaurátor děl výtvarných umění, která nejsou památkami a jsou uložena ve sbírkách muzeí a galerií, a ostatních předmětů kulturní hodnoty”),

którym odpowiada kształcenie trwające 12 lat oraz 5 lat stażu zawodowego w przypadku pełnego kształcenia na poziomie średnim na kursach konserwatorskich zakończonego egzaminem „*maturitní zkouška*”,

— zarządzający odpadami („odpadový hospodář”),

którym odpowiada kształcenie trwające co najmniej 12 lat, w tym co najmniej 8 lat kształcenia podstawowego i co najmniej 4 lata kształcenia zawodowego na poziomie średnim zakończonego egzaminem „*maturitní zkouška*” i co najmniej 5 lat doświadczenia w sektorze zarządzania odpadami w ciągu ostatnich 10 lat.

— zarządzający technicznymi pracami wybuchowymi („Technický vedoucí odstřelů”),

którym odpowiada kształcenie trwające co najmniej 12 lat, w tym co najmniej 8 lat kształcenia podstawowego i co najmniej 4 lata kształcenia zawodowego na poziomie średnim zakończonego egzaminem „*maturitní zkouška*”,

po których następują:

— 2 lata stażu w charakterze strzałowego pod ziemią (dla działań podziemnych) lub 1 rok na powierzchni (dla działań naziemnych), w tym 6 miesięcy w charakterze pomocnika strzałowego;

— kurs trwający 100 godzin, obejmujący teoretyczne i praktyczne szkolenie zakończone egzaminem przed odpowiednim Okręgowym Urzędem Górnictwa;

— sześciomiesięczny lub dłuższy staż zawodowy w planowaniu i wykonywaniu dużych prac wybuchowych;

— kurs trwający 32 godziny obejmujący teoretyczne i praktyczne szkolenie zakończone egzaminem przed Czeskim Urzędem Górnictwa.

▼B

We Włoszech

kursy przygotowujące do zawodu:

— geodety budowlanego („geometra”),

— technika rolnictwa („perito agrario”),

▼M1

_____

_____

▼B

które odpowiadają kursom technicznym z zakresu szkoły średniej, trwającym łącznie co najmniej 13 lat, w tym osiem lat szkolnictwa obowiązkowego oraz pięcioletni okres szkoły średniej, na który składa się trzyletnie studium zawodowe, zakończone egzaminem uprawniającym do otrzymania dyplomu technika o uprawnieniach maturalnych i uzupełnione:

— w przypadku geodety budowlanego:

albo co najmniej dwuletnim stażem zawodowym w kancelarii geodety,

albo pięcioletnim doświadczeniem zawodowym, oraz

▼M1

— w przypadku geodety gruntowego, ukończenie co najmniej dwuletniej praktyki zawodowej,

▼B

zakończone egzaminem państwowym.

▼A2

W Łotwie

szkolenia przygotowujące do zawodu:

— pomocnik maszynisty lokomotywy („vilces līdzekļa vadītāja (mašīnista) palīgs”),

— osoba, która ukończyła 18 lat.

— wymagane co najmniej 12 lat nauki, w tym co najmniej 8 lat kształcenia podstawowego i co najmniej 4 lata kształcenia zawodowego; kształcenie zawodowe zakończone specjalnym egzaminem u pracodawcy; świadectwo uprawnień wydawany przez właściwy organ na okres 5 lat.

▼B

W Niderlandach

kursy przygotowujące do zawodu:

— komornika sądowego („gerechtsdeurwaarder”),

▼M2

— protetyk dentystyczny („tandprotheticus”),

— w przypadku komorników sądowych (gerechtsdeurwaarder), o łącznej długości dziewiętnastu lat, w tym osiem lat szkolnictwa obowiązkowego oraz ośmioletni okres szkoły średniej, obejmujący cztery lata kształcenia technicznego, zakończony egzaminem państwowym i uzupełniony trzyletnim teoretycznym i praktycznym kształceniem zawodowym,

▼M2

— w przypadku protetyka dentystycznego („tandprotheticus”), o łącznej długości co najmniej piętnastu lat kształcenia w pełnym wymiarze godzin oraz trzech lat w niepełnym wymiarze, w tym osiem lat kształcenia podstawowego, cztery lata kształcenia średniego ogólnego oraz trzy lata kształcenia zawodowego, obejmującego kształcenie teoretyczne i praktyczne w charakterze technika dentystycznego, uzupełniony przez trzyletnie szkolenie w niepełnym wymiarze godzin w charakterze protetyka dentystycznego, zakończony egzaminem.

▼A1

W Austrii

nauka zawodu:

— leśnik (»Förster«),

— konsultant techniczny (»Technisches Büro«),

— dzierżawca siły roboczej (»Überlassung von Arbeitskräften — Arbeitsleihe«),

— pośrednik pracy (»Arbeitsvermittlung«),

— doradca inwestycyjny (»Vermögensberater«),

— prywatny detektyw (»Berufsdedektiv«)

— agent ochrony (»Bewachungsgewerbe«),

— agent nieruchomości (»Immobilienmakler«),

— zarządca nieruchomości (»Immobilienverwalter«),

▼M7

_____

▼A1

— organizator projektu budowlanego (»Bauträger, Bauorganisator, Baubetreuer«),

— poborca należności (»Inkassoinstitut«),

na którą składa się kształcenie i kursy szkoleniowe trwające co najmniej piętnaście lat, wliczając w to co najmniej osiem lat obowiązkowej edukacji szkolnej, a następnie minimum pięciu lat nauki w ekonomicznym albo technicznym szkolnictwie średnim kończącej się egzaminem maturalnym, uzupełnionej przez co najmniej dwuletni staż zawodowy i szkolenie zakończone egzaminem zawodowym.

— agent ubezpieczeniowy (»Berater in Versicherungsangelegenheiten«),

na którą składa się kształcenie i kursy szkoleniowe trwające co najmniej piętnaście lat, wliczając w to co najmniej sześć lat szkolenia zawodowego w ramach określonego programu szkoleniowego, podzielonego na co najmniej trzyletni staż, oraz co najmniej trzyletni okres zawodowej praktyki i szkoleń kończący się egzaminem.

— mistrz budownictwa, planowanie i kalkulacje techniczne (»Planender Baumeister«),

— mistrz ciesielski, planowanie i kalkulacje techniczne (»Planender Zimmermeister«),

na którą składa się kształcenie i kursy szkoleniowe trwające co najmniej osiemnaście lat, wliczając w to co najmniej dziewięć lat szkolenia zawodowego podzielonego na czteroletni okres nauki w technicznym szkolnictwie średnim oraz pięcioletni okres zawodowej praktyki i szkoleń kończący się egzaminem zawodowym dającym prawo do wykonywania zawodu i szkolenia stażystów, w takim zakresie, w jakim szkolenie to się odnosi do uprawnień do planowania budynków, przeprowadzania technicznych obliczeń i nadzorowania prac budowlanych (»przywilej Marii Teresy«).

▼M7

— księgowy prowadzący działalność gospodarczą („Gewerblicher Buchhalter”) zgodnie z Ustawą o działalności gospodarczej z 1994 r. (Gewerbeordnung 1994),

— samodzielny księgowy („Selbständiger Buchhalter”) zgodnie z Ustawą o zawodach w dziedzinie księgowości publicznej z 1999 r. (Bundesgesetz über die Wirtschaftstreuhandberufe 1999).

▼A1

W Polsce

szkolenia przygotowujące do zawodu:

— diagnosta przeprowadzający badania techniczne pojazdów w stacji kontroli pojazdów o podstawowym zakresie badań,

którym odpowiada 8 lat kształcenia podstawowego, 5 lat kształcenia w średniej szkole technicznej o specjalności samochodowej i 3 lata praktyki w stacji obsługi pojazdów lub w warsztacie naprawy pojazdów, obejmującej 51 godzin szkolenia podstawowego w zakresie kontroli technicznej pojazdu i zdanie egzaminu potwierdzającego kwalifikacje.

— diagnosta przeprowadzający badania techniczne pojazdu w okręgowej stacji kontroli pojazdów,

którym odpowiada 8 lat kształcenia podstawowego, 5 lat kształcenia w średniej szkole technicznej o specjalności samochodowej oraz 4 lata praktyki w stacji obsługi pojazdów lub w warsztacie naprawy pojazdów, obejmującej 51 godzin szkolenia podstawowego w zakresie kontroli technicznej pojazdów i zdanie egzaminu potwierdzającego kwalifikacje,

— diagnosta wykonujący badania techniczne pojazdów w stacji kontroli pojazdów

wymagane:

którym odpowiada 8 lat kształcenia podstawowego i 5 lat kształcenia w średniej szkole technicznej o specjalności samochodowej oraz 4 lata potwierdzonej praktyki w stacji obsługi pojazdów lub w warsztacie naprawy pojazdów, lub

8 lat kształcenia podstawowego i 5 lat kształcenia w średniej szkole technicznej o specjalności innej niż samochodowa i 8 lat potwierdzonej praktyki w stacji obsługi pojazdów lub w warsztacie naprawy pojazdów,

obejmującej w całości 113 godzin pełnego szkolenia zawierającego szkolenie podstawowe i specjalistyczne, z egzaminem po każdym etapie.

Ilość godzin i ogólny zakres poszczególnych kursów w ramach pełnego szkolenia diagnostów są odrębnie określone w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 28 listopada 2002 r. w sprawie szczegółowych wymagań w stosunku do diagnostów (Dz.U. z 2002 r., Nr 208, poz. 1769).

— Dyżurny ruchu,

którym odpowiada 8 lat kształcenia podstawowego i 4 lata kształcenia zawodowego na poziomie średnim o specjalności transport kolejowy oraz szkolenie przygotowawcze do pracy w charakterze dyżurnego ruchu trwające 45 dni i zdanie egzaminu potwierdzającego kwalifikacje, lub którym odpowiada 8 lat kształcenia podstawowego i 5 lata kształcenia zawodowego na poziomie średnim o specjalności transport kolejowy oraz szkolenie przygotowawcze do pracy w charakterze dyżurnego ruchu trwające 63 dni i zdanie egzaminu potwierdzającego kwalifikacje.

▼B

5. **Kursy w Wielkiej Brytanii określane mianem National Vocational Qualifications lub Scottish Vocational Qualifications**

Kursy przygotowujące do zawodu:

▼M3

_____

▼B

— inżyniera elektryka górnictwa („mine electrical engineer”),

— inżyniera mechanika górnictwa („mine mechanical engineer”),

▼M4

_____

▼M3

_____

▼B

— asystentki stomatologicznej („dental therapist”),

— higienistki stomatologicznej („dental hygienist”),

▼B

— optyka („dispensing optician”),

— sztygara górnictwa („mine deputy”),

— syndyka masy upadłości (zarządcy ustanowionego przez sąd) („insolvency practitioner”),

— licencjonowanego prawnika sporządzającego przeniesienie tytułu własności („licensed conveyancer”),

▼M3

_____

▼B

— pierwszego oficera — statki towarowe/pasażerskie — bez ograniczeń („first mate — freight/passenger ships — unrestricted”),

— drugiego oficera — statki towarowe/pasażerskie — bez ograniczeń („second mate — freight/passenger ships — unrestricted”),

— trzeciego oficera — statki towarowe/pasażerskie — bez ograniczeń („third mate — freight/passenger ships — unrestricted”),

— oficera pokładowego — statki towarowe/pasażerskie — bez ograniczeń („deck officer — freight/passenger ships — unrestricted”),

— oficera mechanika okrętowego — statki towarowe/pasażerskie — nieograniczony obszar handlowy („engineer officer — freight/passenger ships — unlimited trading area”),

▼M4

_____

— dyplomowany pracownik techniczny kompetentny w dziedzinie gospodarki odpadami,

▼M7

— zatwierdzona pielęgniarka weterynarii („sted veterinary nurse”),

▼B

zapewniające kwalifikacje określane mianem National Vocational Qualifications (NVQs) albo ►M4 ————— ◄ albo w Szkocji określane mianem Scottish Vocational Qualifications, na poziomach 3 i 4 National Framework of Vocational Qualifications Zjednoczonego Królestwa.

Poziomy te określa się następująco:

— **Poziom 3***:* zdolność do wykonywania szerokiego wachlarza różnych zadań w bardzo różnorodnych sytuacjach, spośród których większość ma charakter złożony i nietypowy. Zakres odpowiedzialności i autonomii jest znaczny, a funkcje pełnione na tym poziomie obejmują często nadzór lub kierowanie innymi osobami.

— **Poziom 4***:* zdolność do wykonywania szerokiego wachlarza złożonych, technicznych lub specjalistycznych zadań w bardzo różnorodnych sytuacjach, z dużym zakresem odpowiedzialności i autonomii indywidualnej. Pełnione na tym poziomie funkcje często obejmują odpowiedzialność za prace wykonywane przez inne osoby oraz za podział zasobów.

▼B

ZAŁĄCZNIK D

Spis kursów o szczególnym profilu, o których mowa w art. 3 lit. b) akapit pierwszy, tiret trzecie

W Wielkiej Brytanii

Kursy objęte regulacjami zapewniające kwalifikacje określane mianem National Vocational Qualifications (NVQs) ►M4 ———— ◄, albo w Szkocji określane mianem Scottish Vocational Qualifications, na poziomach 3 i 4 National Framework of Vocational Qualifications Zjednoczonego Królestwa.

Poziomy te określa się następująco:

— **Poziom 3***:* zdolność do wykonywania szerokiego wachlarza różnych zadań w bardzo różnorodnych sytuacjach, spośród których większość ma charakter złożony i nietypowy. Zakres odpowiedzialności i autonomii jest znaczny, a funkcje pełnione na tym poziomie obejmują często nadzór lub kierowanie innymi osobami.

— **Poziom 4***:* zdolność do wykonywania szerokiego wachlarza złożonych, technicznych lub specjalistycznych zadań w bardzo różnorodnych sytuacjach, z dużym zakresem odpowiedzialności i autonomii indywidualnej. Pełnione na tym poziomie funkcje często obejmują odpowiedzialność za prace wykonywane przez inne osoby oraz za podział zasobów.

▼M1

W Niemczech

następujące regulowane kursy:

— kursy podlegające regulacjom przygotowujące do wykonywania zawodów asystenta technicznego („technischer(r) Assistent(in)”), asystenta handlowego („kaufmännische(r) Assistent(in)”), do zawodów socjalnych, a także do zawodu rehabilitanta oddychania, mowy i głosu, mającego dyplom państwowy („staatlisch geprüfter Atem-, Sprech-, und Stimmlehrer(in)”), trwające łącznie przynajmniej 13 lat, które wymagają ukończenia kursu kształcenia średniego („>mittlerer Bildungsabschuß”) i obejmują:

  — co najmniej trzyletnie ([1]) kształcenie zawodowe w szkole specjalistycznej („Fachschule”) zakończone egzaminem i w miarę potrzeby uzupełnione przez roczny lub dwuletni kurs specjalizacyjny zakończony egzaminem,

  — albo co najmniej dwuipółletnią naukę w szkole specjalistycznej („Fachschule”) zakończoną egzaminem i uzupełnioną przez co najmniej sześciomiesięczną praktykę zawodową lub co najmniej sześciomiesięczny staż zawodowy w przeznaczonej do tego celu placówce,

  — albo co najmniej dwuletnią naukę w szkole specjalistycznej („Fachschule”) zakończoną egzaminem i uzupełnioną co najmniej roczną praktyką zawodową lub co najmniej rocznym stażem w przeznaczonej do tego celu placówce,

— kursy w zawodach techników („Techniker(in)”), specjalistów z zakresu ekonomiki przedsiębiorstw („Betriebswirt(in)”), projektantów („Gestalter (in)”) oraz opiekunów rodzinnych („Familienpfleger(in)”), mających dyplom państwowy („staatlich geprüft”), o łącznym czasie trwania co najmniej szesnastu lat, których przesłanką jest ukończenie obowiązkowego okresu nauki szkolnej lub równoważnego kształcenia i szkolenia (minimalny czas trwania wynosi dziewięć lat), albo ukończenie co najmniej trzyletniego kursu w szkole handlowej („Berufschule”), które obejmuje, po odbyciu co najmniej dwuletniej praktyki zawodowej, kształcenie w pełnym wymiarze godzin przez co najmniej dwa lata lub kształcenie w niepełnym wymiarze godzin o równoważnym czasie trwania,

([1]) Minimaly okres może być skrócony z trzech do dwóch lat, jeżeli dana osoba posiada kwalifikacje wymagane do wstąpienia na uniwersytet „Abitur”), tj. trzynaście lat nauki i szkolenia, kwalifikacje potrzebne do podjęcia nauki w „Fachhochschule” („Fachhochschulreife”), tj. 12 lat nauki i szkolenia

▼M1

— kursy podlegające regulacjom oraz podlegające regulacjom szkolenie ustawiczne o łącznym czasie trwania co najmniej piętnastu lat, którego przesłanką jest, co do zasady, ukończenie obowiązkowego okresu nauki (o czasie trwania wynoszącym co najmniej dziewięć lat), ukończone szkolenie zawodowe (zwykle trzy lata) i które obejmują, co do zasady, co najmniej dwuletnią praktykę zawodową (w większości przypadków trzy lata), jak również egzamin w ramach szkolenia ustawicznego, do którego przygotowanie obejmuje zwykle kurs szkolenia będący uzupełnieniem praktyki (co najmniej 1 000 godzin), albo kursem odbywanym w pełnym wymiarze godzin (co najmniej jeden rok).

Niemieckie władze przekażą Komisji i innym Państwom Członkowskim listę kursów szkolenia objętych zakresem niniejszego załącznika.

▼M2

W Niderlandach

Następujące regulowane kursy:

— Kursy podlegające regulacjom o łącznym czasie trwania co najmniej piętnastu lat, których przesłanką jest ukończenie ośmiu lat kształcenia podstawowego, a następnie czterech lat kształcenia średniego ogólnego („MAVO”) lub zawodowego kształcenia przygotowawczego („VBO”) lub kształcenia średniego ogólnego wyższego stopnia i wymagające trzech lub czterech lat kursu kształcenia w zakładzie średniego szkolenia zawodowego („MBO”) zakończone egzaminem,

— kursy podlegające regulacjom o łącznym czasie trwania co najmniej szesnastu lat, których przesłanką jest ukończenie ośmiu lat kształcenia podstawowego, następnie przynajmniej czterech lata zawodowego kształcenia przygotowawczego („VBO”) lub szkolnictwa średniego ogólnego wyższego stopnia i wymagające ukończenia co najmniej czterech lat szkolenia zawodowego w systemie terminowania, obejmującego nauczanie teoretyczne w placówce oświatowej w wymiarze co najmniej jednego dnia tygodniowo oraz, w pozostałe dni tygodnia, szkolenia praktycznego w ośrodku szkolenia praktycznego lub w przedsiębiorstwie, zakończonego egzaminem drugiego i trzeciego stopnia.

W Austrii

— Kursy prowadzone w wyższych szkołach zawodowych („Berufsbildende Höhere Schulen”) oraz w placówkach szkolnictwa wyższego w dziedzinie rolnictwa i leśnictwa („Höhere Land- und Forstwirtschaftiche Lehranstalten”), łącznie z placówkami szczególnego typu („einschließlich des Sonderformen”), których struktura i poziom są określone w przepisach ustawowych, wykonawczych i administracyjnych.

  Kursy te trwają co najmniej trzynaście lat i obejmują pięcioletnie szkolenie zawodowe, zakończone egzaminem końcowym, którego zdanie jest dowodem kompetencji zawodowej.

— Kursy prowadzone w szkołach dla mistrzów-rzemieślników („Meisterschulen”), w ramach zajęć dla mistrzów-rzemieślników („Meisterklassen”), w szkołach przeznaczonych do kształcenia mistrzów-rzemieślników w sektorze przemysłowym („Werkmeisterschulen”) lub w szkołach przeznaczonych do kształcenia rzemieślników w dziedzinie budownictwa („Bauhandwerkerschulen”), których struktura i poziom są określone w przepisach ustawowych, wykonawczych i administracyjnych.

  Kursy te trwają łącznie co najmniej trzynaście lat, obejmując dziewięć lat kształcenia obowiązkowego, a następnie co najmniej trzy lata kształcenia zawodowego w specjalistycznej szkole, albo co najmniej trzy lata kształcenia naprzemiennego w przedsiębiorstwie i w szkole zawodowej („Berufsschule”), zakończonego w obu przypadkach egzaminem i uzupełnionego przez pomyślne zakończenie co najmniej rocznego kursu szkolenia w szkole dla mistrzów-rzemieślników („Meisterschule”), w ramach zajęć dla mistrzów-rzemieślników („Meisterklasse”), szkole przeznaczonej do kształcenia mistrzów-rzemieślników w sektorze przemysłowym („Werkmeisterschule”) lub szkole przeznaczonej do kształcenia rzemieślników w dziedzinie budownictwa („Bauhandwerkerschule”). W większości przypadków łączny czas trwania wynosi co najmniej 15 lat, obejmując okresy praktyki zawodowej, które poprzedzają kursy szkolenia prowadzonego w placówce albo towarzyszą im kursy odbywające się w niepełnym wymiarze godzin (co najmniej 960 godzin).

▼**M2**

Władze austriackie przekażą Komisji i Państwom Członkowskim listę kursów szkolenia objętych zakresem niniejszego załącznika.